

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
ДМШ №1 ім. П. Майбороди

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор ДМШ№1
ім. П. Майбороди

Протокол №1
від 05 вересня 2022р.

_____Є.Дудник
наказ № 26/1- Д
від 05 вересня 2022р.

**Освітня програма з музичного мистецтва
Полтавська дитяча музична школа №1 імені П. Майбороди
Полтавської міської ради
середнього (базового) підрівня
«Музична грамота та практичне музикування»**

Полтава
2022

2
ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	2
1. Мета типової навчальної програми, мета та завдання нормативного змісту навчальної дисципліни «Музична грамота та практичне музикування»...	4
2. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.....	4
3. Вимоги до матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу...	5
4. Рекомендовані форми і засоби поточного та підсумкового контролю та критерії оцінювання результатів навчання.....	6
5. Вимоги до результатів навчання та орієнтовні завдання підсумкових контрольних заходів.....	8
6. Нормативний зміст і обсяг навчальної дисципліни та результати навчання. Робочий тематичний план.....	19
7. Список рекомендованої літератури.....	54

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Згідно з типовою навчальною програмою з сольфеджіо, викладач має право на академічну свободу, вільний вибір форм, методів та засобів навчання, на педагогічну ініціативу та розроблення власних методичних прийомів для викладення та засвоєння тієї або іншої теми. В залежності від ступеня підготовленості учнів, від рівня їх музичних здібностей, викладач творчо використовує положення типової програми. Всі внесені зміни відповідають програмним вимогам.

Для організації навчального процесу викладачі спеціалізації «Теорія музики» розробляють «Робочі плани», в яких дозвано розподіляється новий матеріал, уроки для повторення, закріплення та перевірки рівня засвоєння нових тем.

Робочі плани для кожного класу обговорюються, затверджуються на засіданні циклової комісії у серпні, оформлюється протокол.

Розглянемо коротко основні методичні рекомендації, що стосуються головних напрямків роботи на уроках сольфеджіо.

Вокально-інтонаційні навички

Вокально-інтонаційні вправи виконуються на початку уроку, можуть бути в ладу та від звука. В основу вправи покладається елемент музичної мови, що проробляється (опрацьовується) на уроці. Тут використовуємо типові вправи та створюємо власні до кожної теми курсу сольфеджіо.

На початковому етапі рекомендується співати хором та групами, потім, після засвоєння, виконуємо індивідуально. Можна змінювати динаміку, штрихи та спосіб виконання.

Сольфеджування та спів з листа

Основною формою роботи на уроці сольфеджіо є сольфеджування. Вибір конкретних творів до кожного уроку залишається на розсуд викладача.

На відділі постійно ведеться робота у напрямках пошуку нових підручників з сольфеджіо, нових прикладів з сольфеджування, збірки народних пісень, у старших класах фрагменти з романсів, популярні естрадні пісні, джазові стандарти.

Для учнів молодших класів викладачі створюють власні нескладні пісні для засвоєння певних інтонаційних зворотів.

Приклади для сольфеджування вивчаємо напам'ять, транспонуємо, добираємо другий голос, супровід.

Спів з листа бажано проводити на кожному уроці. Приклади обираємо менш складні.

Розвиток почуття метро-ритму

Роботу розпочинаємо з перших уроків сольфеджіо. У молодших класах це рух під музику, плескання в долоні, гра на шумових інструментах, ритмічні диктанти, різноманітні ігрові завдання: «лото», ритмічні *ostinato* тощо.

Працюємо у таких напрямках:

- відчуття рівномірності чергування сильних та слабких долей;
- усвідомлення та відтворення сполучення звуків різних тривалостей.

Всі вправи виконуємо в різних розмірах і темпах, обов'язково з тактуванням.

Використовуємо творчі завдання: скласти ритмічний супровід, виконати нескладну ритмічну партитуру.

Музичне сприйняття

Використовуємо дві основні форми аналізу:

- слуховий аналіз окремих елементів музичної мови;
- цілісний аналіз музичного твору, або фрагменту.

Проводимо на кожному уроці, починаючи з молодших класів. Тут слід додати, що для визначення на слух окремих елементів використовуємо не тільки конструктивні приклади, а й яскраві фрагменти з музичних творів.

Звертаємо увагу учнів на фонічне забарвлення інтервалу та акорду, ладове тяжіння про розв'язанні дисонуючих акордів (D₇ та його обернень).

Виконуємо елементи музичної мови у різних регістрах, швидко (на staccato).

Працюючи над цілісним аналізом надаємо учням план, за яким треба проаналізувати запропонований твір.

Робота повинна проводитись систематично та регулярно від уроку до уроку.

Музичний диктант

Одна з найскладніших форм роботи на уроках сольфеджіо. Ми звертаємо увагу на учнів, які не мають мети професійно займатися музикою, добираємо для них цікаві та нескладні форми роботи для розвитку навичок написання музичного диктанту.

Це: - запис вивченої мелодії з пам'яті;

- нарізний диктант;
- ескізний диктант (запис та заповнення пустих тактів);
- диктант з помилками;
- диктант-варіації.

Основний акцент робимо на подальшу творчу роботу із написаним диктантом:

- вивчення напам'ять;
- транспонування;
- добір супроводу або другого голосу.

Виховання творчих здібностей

Включення творчих завдань в урок сольфеджіо сприяє розвитку активності учнів, робить уроки більш цікавими та різноманітними. Тут працюємо у таких напрямках:

- імпровізація, будь-яка, вокальна, ритмічна, у молодших класах рухова;
- добір супроводу або другого голосу;
- транспонування.

Вибір видів творчих завдань, їх складність залишається на розсуд викладача.

Теоретичні знання та практичні навички

Пояснення теоретичного матеріалу та контроль знань і практичних навичок відбувається згідно з робочими планами, які розробляються, обговорюються та затверджуються на засіданні циклової комісії.

У молодших та середніх класах проводяться контрольні уроки (письмово та усно) у випускних класах остаточним видом контролю є іспит (письмовий та усний).

1. Мета типової навчальної програми, мета та завдання нормативного змісту навчальної дисципліни «Музична грамота та практичне музикування»

Мета типової навчальної програми – узагальнення та систематизація нормативного змісту навчальної дисципліни в логічній послідовності для досягнення учнем визначених освітньою програмою нормативних результатів навчання за теоретично-практичною обізнаністю в музичному мистецтві.

Формування теоретично-практичної грамотності реалізується у виконанні таких **завдань**:

- оволодіння основами музично-теоретичних знань про елементи музичної мови для усвідомленого їх використання у відтворенні (вокальному, інструментальному, графічному) та творенні нескладних музичних творів або фрагментів творів;

- набуття вмінь та навичок практичного відтворення (вокального, інструментального, графічного) елементів музичної мови, музичних творів із відповідним ступенем емоційності (в тому числі у формах колективного музикування) на основі формування ладового, мелодичного та гармонічного слуху, розвитку метроритмічного відчуття;

- набуття вмінь та навичок практичного імпровізаційно-творчого музикування – здатності до підбору по слуху, транспонування вивчених мелодій, читання з листа музичних творів або уривків, імпровізації, створення нескладних музичних творів;

- набуття здатності слухання-сприйняття-розуміння образно-емоційного змісту музичних творів, їх будови, аналізу музичної мови, закономірностей її функціонування.

2. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

Відповідно до типової навчальної програми організація освітнього процесу провадиться у формі навчальних занять, заходів поточного та підсумкового контролю. Загальна кількість годин на опанування нормативного змісту типової навчальної програми – 140 годин. Розподіл годин для чотирирічного строку навчання становить одну годину на тиждень. Щорічно передбачено до 4 резервних годин, які використовуються для опанування нормативного змісту навчальної дисципліни в індивідуальному темпі.

Основним видом навчальних занять є груповий урок. Тривалість уроку з урахуванням психофізіологічного розвитку та допустимого навантаження для різних вікових категорій визначається відповідно до встановлених норм чинного законодавства.

За методами розвивального навчання рекомендовано застосування нестандартних видів уроків: урок-гра; урок-змагання; урок-свято; урок-презентація; урок-подорож; урок-казка; урок-вистава; урок-концерт тощо.

У типовій навчальній програмі запропоновано рівневу диференціацію щодо змісту та результатів навчання, які поділяються на мінімально обов'язкові та підвищеної складності (позначені «*»).

Для забезпечення наступності викладання музично-теоретичних дисциплін навчальна програма «Музична грамота та практичне музикування» враховує зміст

програми «Сольфеджіо для музичної школи, музичного відділення ПСМНЗ, ШЕВ 2012 року» (автори-укладачі: Г. А. Смаглій, О. В. Єпімахова, І. А. Жосан, В. В. Кулик, І. А. Подлесна, Т. Б. Сіротіна, Н. І. Смольська, Г. М. Чиж) у тій частині, що стосується поєднання принципів абсолютної та відносної сольмізації в розвитку ладового слуху на початковому етапі навчання. У програмі «Сольфеджіо» (2012 р.) запропоновано певний алгоритм засвоєння ладо-мелодичних інтонацій мажорного ладу з найбільш типових мелодичних інтонацій народних пісень, за яким, на думку укладачів навчальної програми, відбувалось становлення ладового мислення в народній творчості.

Порядок опанування ладо-мелодичних інтонацій та визначення їх образно-сміслових характеристик у типовій навчальній програмі «Музична грамота та практичне музикування» залишається на розсуд викладача.

Типовою навчальною програмою пропонується орієнтовний дидактичний музичний матеріал, основою якого є пісенно-танцювальні жанри українського фольклору. Поряд з цим програмою рекомендовано використання різнобічного музичного матеріалу для формування в учнів активного, «відкритого» слуху – здатності сприймати музику різних жанрів та стилів, зокрема сучасного музичного мистецтва (вибір конкретних творів залишається на розсуд викладача).

Творчі форми роботи – один з провідних компонентів змісту типової навчальної програми. Захоплення процесом творення є передумовою вияву індивідуальних якостей особистості через творчість та успішного засвоєння музично-теоретичного матеріалу навчальної дисципліни.

Типова навчальна програма є основою для розроблення викладачем робочої навчальної програми, в якій конкретизуються послідовність викладу тем навчального матеріалу, вимоги до підсумкового контролю та обсяг годин на опанування учнями змісту навчальних модулів відповідно до їх здібностей і можливостей.

Викладач має право на академічну свободу (свободу викладання, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі), педагогічну ініціативу та розроблення власного/власної (авторського/авторської) методу / прийому / методики з описом педагогічної проблеми та шляхів її вирішення.

3. Вимоги до матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу

Для забезпечення навчальних результатів учнів навчальний кабінет (клас) для проведення занять з дисципліни «Музична грамота та практичне музикування» має бути забезпечений необхідними *обов'язковими засобами* (фортепіано, столи учнівські, стільці, дошка, шафа для нот, стіл для викладача та ін.) та *іншими ресурсами* згідно з нормативами матеріально-технічного забезпечення мистецьких шкіл, затвердженими наказом Міністерства культури України від 19.06.2014 № 475 (зі змінами).

Додатково рекомендовано: аудіо-система для відтворення записів музичних творів, ноутбук (комп'ютер) для використання мультимедійних дидактичних навчальних програм з метою осучаснення освітнього процесу.

Цей перелік може бути доповнено відповідно до потреб мистецької школи.

4. Рекомендовані форми і засоби поточного та підсумкового контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Для моніторингу рівня навчальних досягнень учнів (нормативних результатів навчання) застосовуються форми *поточного* та *підсумкового контролю*.

Поточний контроль відбувається на кожному уроці в різних формах з метою актуалізації знань учнів та коригування педагогічних прийомів і методів та дозволяє відстежувати особистісний розвиток дитини, визначати рівень досягнення результатів навчання, зазначених у модулях/міні-модулях.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню перших трьох років навчання у формі річного комплексного контрольного заходу з дисциплін

«Музичний інструмент» (за фахом) та «Музична грамота та практичне музикування» та дозволяє визначити рівень досягнення результатів навчання, зазначених у вимогах до результатів навчання кожного року вивчення дисципліни типової навчальної програми.

Наприкінці четвертого року навчання проводиться підсумковий контрольний захід у формі комплексного іспиту-співбесіди з дисциплін

«Музична грамота та практичне музикування» та «Бесіди про мистецтво» (з обов'язковим виконанням творчого завдання). Він передбачає зіставлення навчальних досягнень учня/учениці з конкретними очікуваними результатами навчання – підсумковими вимогами випускного класу, визначеними освітньою програмою за теоретично-практичною компетентністю у музичному мистецтві.

Учні, які в повному обсязі виконали вимоги до результатів навчання, можуть бути рекомендованими до навчання на базовому підрівні за загальномистецьким або початковим професійним спрямуванням.

Для оцінювання рівня досягнення результатів навчання учня/учениці елементарного підрівня початкової мистецької освіти рекомендовано вербальне (формувальне) та бальне оцінювання.

Вербальне (формувальне) оцінювання застосовується до учнів першого і другого років навчання. Вербальне оцінювання передбачає діагностику результатів на кожному з етапів навчання та надання вербальної (усної та письмової) характеристики з урахуванням індивідуальних психологічних особливостей кожного/кожної учня/учениці. Бальне оцінювання для учнів першого і другого років навчання *не застосовується*.

При оцінюванні результатів навчання учнів молодшого шкільного віку доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учнів. *Не рекомендовано* порівняння їх особистих досягнень із досягненнями інших учнів. Стимулюючим до позитивного навчального поступу кожного/кожної учня/учениці має бути порівняння виконаного завдання (відповіді, дії тощо) з його/її власним попереднім результатом.

Вербальне (формувальне) оцінювання має на меті:

формування в учня/учениці впевненості в собі, позитивної самооцінки щодо його/її особистісних можливостей і досягнень, внаслідок наголосу на його/її сильних сторонах;

запобігання побоюванню помилок (сприйняття здійснених помилок як складової досвіду) та набуття впевненості в можливості їх уникання в

майбутньому; підтримка бажання навчатися та прагнути до максимально можливих

результатів.

Вербальне (формувальне) оцінювання можна супроводжувати веденням портфоліо учня/учениці, в якому фіксуються всі етапи розвитку учнів.

Вербальне оцінювання має чотири рівні:

високий рівень – «має значні успіхи»;

достатній рівень – «демонструє помітний прогрес»;

середній рівень – «досягає результату за допомогою вчителя»; початковий рівень – «ще потребує уваги і допомоги».

На третьому-четвертому роках навчання досягнення учнів оцінюються вербально та бально за відповідною шкалою балів. **Бальне оцінювання** передбачає виставлення балів (оцінок) у цифровому (числовому) виразі та має поділ на такі рівні: початковий (1-3 бали); середній (4-6 бали); достатній (7-9 балів); високий (10-12 балів).

Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень учнів

Для моніторингу рівня навчальних досягнень учнів (нормативних результатів навчання) застосовуються форми *поточного* та *підсумкового* контролю.

Поточний контроль відбувається на кожному уроці в різних формах з метою актуалізації знань учнів та коригування педагогічних прийомів і методів та дозволяє відстежувати особистісний розвиток дитини, визначати рівень досягнення результатів навчання, зазначених у модулях/міні-модулях.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню кожного року навчання у формі річного комплексного контрольного заходу з дисципліни «Сольфеджіо» та дозволяє визначити рівень досягнення результатів навчання, зазначених у вимогах до результатів вивчення дисципліни.

Орієнтовний зразок свідоцтва досягнень з навчальної дисципліни

«Музична грамота та практичне музикування»

Характеристика особистих досягнень здобувача освіти	має значні успіхи (10-12)	демонструє помітний прогрес (7-9)	досягає результату з допомогою викладача (4-6)	потребує подальшого вдосконалення (1-3)
Володіє знаннями з музичної грамоти, вміє застосовувати їх у практичній діяльності відповідно до вимог типової навчальної програми.				
Орієнтується на клавіатурі фортепіано відповідно до вимог типової навчальної програми.				
Чисто інтонує вокально-інтонаційні вправи, чисто та виразно сольфеджує одноголосні/двоголосні мелодії з тактуванням відповідно до вимог типової навчальної програми.				

програми.				
Відтворює (читає з листа) незнайомі мелодії та ритмічні послідовності відповідно до вимог типової навчальної програми.				
Визначає на слух та у нотному тексті елементи музичної мови, аналізує структуру мелодії, будову музичної форми відповідно до вимог типової навчальної програми.				
Відтворює усно та письмово ритмічні та мелодичні диктанти відповідно до вимог типової навчальної програми.				
Підбирає на слух вивчені мелодії та супровід до них.				
Транспонує вивчені музичні приклади вокально, інструментально, графічно.				
Володіє основами імпровізації (вокальної/інструментальної) відповідно до вимог типової навчальної програми.				
Володіє навичками колективної творчої діяльності (участь у шумовому оркестрі, театралізованих піснях-іграх) відповідно до вимог типової навчальної програми.				
Відтворює в різний спосіб (вербально/пластично-рухово) особисті образно-емоційні враження від сприйняття музичних творів.				
Формулює ціннісне ставлення до прослуханих музичних творів.				
Самостійно виконує навчальні завдання.				
Виявляє зацікавленість до навчання.				

Об'єктивно оцінює результати своєї навчальної діяльності.				
Знає правила поведінки підчас проведення занять та мистецьких заходів.				

Свідоцтво рекомендовано заповнювати кожного семестру або раз на рік.

5.Вимоги до результатів навчання та орієнтовні завдання підсумкових контрольних заходів

Вимоги до результатів навчання першого року вивчення дисципліни

I	<i>Сприйняття музичних творів, формування ціннісного ставлення до них, аналіз форми та елементів музичної мови</i>
1	Визначає аналогії між явищами навколишнього світу та їх відображенням у музиці.
2	Має уявлення про різноманітність світу звуків. Розрізняє звуки шумові (природні, механічні) та музичні.
3	Знає та визначає на слух основні якісні характеристики музичних звуків (висота, гучність, тривалість, тембр).
4	Розрізняє пісенність, танцювальність, маршовість у прослуханих творах. Орієнтується в жанрах українського дитячого фольклору (дражнилки, забавлянки, скоромовки, лічилки, мирилки тощо), танцювальних жанрах (полька, гопак, козачок, вальс). Має уявлення про вид інструментальної мініатюри – п'єсу.
5	Розрізняє на слух високі, середні, низькі музичні звуки (регістри фортепіано).
6	Розпізнає звучання деяких музичних інструментів за тембром (фортепіано, скрипка, флейта, труба, гітара, бандура тощо).
7	Розрізняє на слух основні музичні темпи (швидкий, помірний, повільний).
8	Визначає на слух складові куплетної форми: заспів, приспів, вступ (за наявності). Розрізняє в піснях мелодію та акомпанемент.
9	У вивченій на слух мелодії визначає тип мелодичного руху: висхідний, низхідний, хвилеподібний, стрибкоподібний тощо.
10	Визначає в нотному тексті структуру вивченої мелодії за кількістю фраз та принципом розвитку мелодії: точний повтор, змінений повтор (варіювання).
11	Визначає на слух дводольність і тридольність у музичних творах (розміри $\frac{2}{4}$ та $\frac{3}{4}$) через сприйняття пульсації та відтворення метричних долей: пластичними рухами, плесканням у долоні тощо.
12	Сприймає на слух зміну ладу, темпу, ритму, регістру, динаміки, тембру в музичних творах.
13	Визначає на слух мажор або мінор у прослуханих творах та вивчених піснях.
14	Розрізняє на слух і в нотному тексті вивчені ладо-мелодичні інтонації (мелодичні інтонаційні моделі).
15	Відтворює образно-емоційні враження від сприйняття музичних творів у різний спосіб: у малюнку, відповідними за емоційним забарвленням рухами тощо. Ділиться враженнями з іншими учнями. Має уявлення про музичний образ.
II	<i>Розуміння та засвоєння знань, понять з музичної грамоти</i>
1	Орієнтується на клавіатурі фортепіано: знає розташування регістрів, звуків, що відповідають основним назвам нот, октав.
2	Знає скрипковий та басовий ключі, назви нот, їх графічне позначення, правопис стилів, розташування на нотному стані нот першої та другої октав у скрипковому ключі, малої октави* (у скрипковому та басовому ключах). Називає ноти звукоряду відрізних звуків у висхідному та низхідному напрямках в обсязі 3-5-ти звуків.
3	Має уявлення про тон і півтон, знає розташування тонів та півтонів на клавіатурі.
4	Знає графічне позначення знаків альтерації: дізів, бемолів, бекарів, розуміє їх дію.
5	Має загальне уявлення про лад та його ступені. Знає тоніку та тонічний тризвук.

6	Має уявлення про варіативність образно-емоційного визначення однієї ладо-мелодичної інтонації у різних творах.
7	Знає назви та графічне позначення основних ритмічних тривалостей.
8	Знає тривалості пауз, їх значення та графічне позначення
9	Знає простий розмір ² / ₄ , орієнтується у розмірі ³ / ₄ . Має уявлення про метричні долі в розмірах ² / ₄ , ³ / ₄ . Розуміє групування тривалостей у простих розмірах ² / ₄ , ³ / ₄ . Розуміє поняття «затакт» (у розмірі ² / ₄).
10	Знає та визначає в нотному тексті знаки, які збільшують тривалість звуку: крапка, ліга, фермата.
11	Визначає та правильно тлумачить у нотному тексті графічні позначення окремих динамічних відтінків, штрихів, зміни темпу виконання. Знає та вмє користуватися знаком скорочення нотного запису репризою та знаком спрощення нотного запису октавним пунктиром.
12	Розуміє поняття «нотний стан», «додаткові лінії нотного стану», «октава», «регістр», «звукоряд», «тон», «півтон», «дієз», «бемоль», «беккар», «тоніка», «тонічний тривук (акорд)», «ступені ладу», «стрибок», «стійкість та нестійкість ступенів ладу», «розмір», «сильна та слабка доля», «акцент», «такт», «тактова риска», «унісон», «інтервал», «legato», «non legato», «staccato», «заспів», «приспів», «куплет», «вступ», «акомпанемент» («супровід»), «ритмічне ostinato», «мотив», «фраза», «точний повтор», «змінений повтор (варіювання)», «реприза», «ритмічний канон».
III	Відтворення музичних творів та елементів музичної мови (вокальне, інструментальне, графічне)
1	Відтворює в запису скрипковий, басовий ключі, нотні знаки, розмір, тактові риси, заключну тактову риску, знаки альтерації, знак репризи.
2	Відтворює в запису ноти першої та другої октави в скрипковому ключі, ноти малої октави* в скрипковому та басовому ключах.
3	Виразно інтонує мелодії, побудовані на основі ладо-мелодичних інтонаційних моделей відповідно до вимог типової навчальної програми: зі словами, з тактуванням (зокрема із затактом) у розмірі ² / ₄ ; зі словами, з абсолютною назвою нот та за допомогою жестів, що звучать ¹ у розмірі ³ / ₄ . Супроводжує спів показом ступенів на музичних «сходінках», ручними знаками тощо.
4	Використовує в практичній роботі основні ритмічні тривалості, паузи та ритмічні моделі на їх основі.
5	Відтворює одноголосні ритмічні послідовності з використанням основних тривалостей ритмоскладами, жестами, що звучать, ударними та шумовими інструментами.
6	Виконує ритмічне ostinato до вивчених мелодій у розмірах ² / ₄ та ³ / ₄ ; ритмічний канон у складі однієї з груп.
7	Відтворює ритмічні послідовності з використанням восьмої, чверті, половинної тривалостей, сприйняті на слух, за допомогою ритмокарток в обсязі 2-х тактів у розмірах ² / ₄ та ³ / ₄
8	Записує мелодію з пам'яті в обсязі 2-х тактів.
IV	Імпровізаційно-творче музикування: підбір на слух, транспонування, імпровізація (вокальна, інструментальна, рухова), колективна творча діяльність
1	Підбирає на інструменті нескладні вивчені мелодії (або їх частини) у розмірах ² / ₄ , ³ / ₄ від різних звуків.

2	Імпровізує (на інструменті, голосом) вилучені із запису фрагменти (такти) мелодії, використовуючи вивчені ладо-мелодичні інтонації на заданий ритм, текст.
3	Здійснює невелику образно-звукову імпровізацію на фортепіано зі звуконаслідуванням, використовуючи звуки різних регістрів, штрихи, динамічні відтінки, вивчені ладо-мелодичні інтонації тощо.
4	Створює та виконує акомпанемент до вивчених мелодій у вигляді органного пункту на тонічній квінті (за зразками) або ритмічного <i>ostinato</i> .
5	Відтворює метроритм музики в танцювальних жанрах (полька, гопак, козачок, вальс тощо) у процесі її сприйняття за допомогою ритмопластики.
6	Виконує вивчені обрядові пісні в імпровізованих колективних музично-театральних дійствах.

Орієнтовний перелік завдань підсумкового контрольного заходу на кінець першого року навчання

1. Сольфеджувати мелодію (одну з 5-6 вивчених упродовж року на вибір викладача) із супроводом у вигляді органного пункту на тонічній квінті (бурдон) або ритмічного *ostinato*.
2. Виконати письмову роботу (у вигляді тестів тощо*).

Вимоги до результатів навчання другого року вивчення дисципліни

I	<i>Сприйняття музичних творів, формування ціннісного ставлення до них, аналіз форми та елементів музичної мови</i>
1	Відтворює образно-емоційні враження від сприйняття музичних творів у різний спосіб: у малюнку, відповідними за емоційним забарвленням рухами тощо.
2	Висловлює уявлення про музичний образ прослуханого інструментального твору, обирає назву твору із запропонованих викладачем або пропонує власну –
3	Орієнтується в танцювальних та пісенно-танцювальних жанрах української народної музики (гопак, козачок, метелиця, коломийка, шумка тощо), жанрах родинно-побутового українського фольклору (колискові, діричні, жартівливі пісні тощо). Має уявлення про вид інструментальної мініатюри – п'єсу.
4	Визначає на слух дводольність і тридольність у прослуханих музичних творах через сприйняття та відтворення метричних долей: пластичними рухами, плесканням долоні, рахуванням долей тощо.
5	Визначає лад, темп, ритмічні особливості, динамічні відтінки тощо у творах з фаху.
6	Визначає на слух мажор і мінор у музичних творах, звукоряди мажору та мінору, їх тонічні тризвуки.
7	Відчуває на слух стійкість або нестійкість ступенів ладу наприкінці музичних побудов (речення, періоду) в мелодіях, що вивчаються.
8	Розрізняє на слух консонанси і дисонанси серед простих інтервалів. Визначає на слуху вивчених тональностях інтервали ч.1, в.2 та м.2, в.3 та м.3, ч.8. у гармонічному та мелодичному викладах.
9	Визначає на слух* та у нотному тексті точну повторність, змінену повторність (варіювання), контраст музичних побудов (фраз, речень).
10	Визначає період як найменшу музичну форму. Знає складові форми періоду, має уявлення про види періодів.
11	Знає та розрізняє на слух тембри деяких українських народних інструментів (бандура, сопілка, цимбали, бубон тощо).
II	<i>Розуміння та засвоєння знань, понять з музичної грамоти</i>
1	Знає розташування нот першої, другої, малої та великої октав на нотному_стані (у скрипковому, басовому ключах), вміє їх записати.
2	Визначає мажорні та мінорні тональності (відповідно до вимог типової навчальної програми) за ключовими знаками та кінцевою тонікою.
3	Знає тонову будову натурального мажору та натурального мінору.

4	Знає порядок розташування ключових знаків, вміє записати їх біля ключа
5	Знає визначення, назви та ступеневу величину простих інтервалів, ступеневу та тонову величину ч.1, в.2, м.2, в.3, м.3, ч.8. Має уявлення про стійкі інтервали.
6	Знає прості розміри 2 , 3 , орієнтується у розмірі 4 , визначає його як складний, знає його складові.
7	Розуміє затакт у розмірі 3 , визначає на слух початок мелодії зі слабкої долі. Має уявлення про синкопу у розмірі $^3/4$
8	Знає знаки збільшення тривалості звуку (крапка, ліга, фермата), розуміє їх дію.
9	Знає поняття: «лад», «тоніка», «тональність», «ключові знаки», «гама», «тетраорд», «натуральний мінор», «поступовий рух», «стрибок», «тонічний тризвук», «стійкі, нестійкі та увідні ступені», «ладове тяжіння», «розв'язання», «оспівування», «точний повтор», «змінений повтор (варіювання)», «контраст», «ступенева та тонова величина інтервалу», «консонанс», «дисонанс», «мелодичний та гармонічний інтервали», «транспозиція», «секвенція», «музичний образ», «музична форма», «речення» «період», «ритмічна партитура», «партія партитури», «підголосок», «вольта». Має уявлення про паралельні тональності.
III	<i>Відтворення музичних творів та елементів музичної мови (вокальне, інструментальне, графічне)</i>
1	Інтонує гами До мажор, Соль мажор, Фа мажор, Ре мажор, ля мінор, мі мінор, ре мінор (натуральні) (за вибором викладача), вправи з розв'язанням нестійких ступенів у стійкі, оспівування стійких ступенів ладу, стрибки зі стійких ступенів на стійкі та нестійкі, тонічні тризвуки.
2	Сольфеджує мелодії у вивчених тональностях (з попереднім аналізом структурних, метроритмічних особливостей) у розмірах 2 , 3 з тактуванням, у розмірі 4 в супроводі жестів, що звучать.
3	Сольфеджує (читає з листа) незнайомі нескладні мелодії в тональностях з одним ключовим знаком з тактуванням у розмірах 2 , 3 з попереднім аналізом (лад, тональність, типи мелодичного руху, структура, особливості метроритму, будова).
4	Співає канон у складі однієї з груп. Співає одну з партій двоголосної мелодії з розщепленням голосів (від унісону до терції/квінти та подальшим сходженням до унісону) у складі групи або в дуєті з викладачем*.
5	Визначає в нотному тексті, співає, грає мелодичні та гармонічні інтервали на ступенях ладу відповідно до вимог типової навчальної програми.
6	Співає та грає діатонічні секвенції у вивчених мажорних та мінорних тональностях відповідно до вимог типової навчальної програми.
7	Використовує в практичних завданнях прості розміри. Відтворює в практичній роботі основні ритмічні тривалості та ритмічні групи
8	Має уявлення про вокальне та інструментальне групування в розмірах 2 , 3 , 4
9	Виконує партію ритмічної партитури в складі шумового оркестру.
10	Записує мелодичний диктант з попереднім аналізом в обсязі 4-х тактів.
IV	<i>Імпровізаційно-творче музикування: підбір на слух, транспонування, імпровізація (вокальна, інструментальна, рухова), колективна творча діяльність</i>
1	Здійснює транспозицію мелодії або частини мелодії (письмово) на секунду вгору чи вниз (До мажор-Ре мажор, Фа мажор-Соль мажор), співає, грає на інструменті.
2	Підбирає на інструменті нескладні вивчені мелодії (або їх частини) у розмірах 2 , 3 від 4 різних звуків.
3	Створює та дописує вилучені із запису фрагменти мелодії на <u>заданий</u> ритм, використовуючи опановані ладо-мелодичні інтонації.
4	Добирає та виконує самостійно або у парі з іншим учнем акомпанемент до вивчених мелодій у вигляді тонічної квінти (бурдон) або ритмічного <i>ostinato</i> .
5	Відтворює метроритм музики в процесі її сприйняття за допомогою ритмопластики.
6	Музикує (співає, грає) в ансамблі учнів: вміє відчувати сильну долю, слухати інших учнів, одночасно з іншими учнями починати та закінчувати твір.

7	Виконує вивчені обрядові пісні в імпровізованих колективних музично-театральних діях.
---	---

Орієнтовний перелік завдань підсумкового контрольного заходу на кінець другого року навчання

1. Сольфеджувати мелодію (одну з 6-8 вивчених упродовж року на вибір викладача) із супроводом (на вибір учня: ритмічне *ostinato*, акомпанементу вигляді тонічної квінти тощо). Попередньо зробити аналіз мелодії (визначити лад, тональність, типи мелодичного руху, структуру, особливості метроритму).

2. Записати мелодичний диктант із попереднім аналізом в обсязі 4-х тактів.

3. Виконати письмову роботу (у вигляді тестів тощо).

Вимоги до результатів навчання третього року вивчення дисципліни

I	Сприйняття музичних творів, формування ціннісного ставлення до них, аналіз форми та елементів музичної мови
1	Висловлює особисті образно-емоційні враження від сприйняття музичних творів. Обговорює з іншими учнями враження від прослуханої музики.
2	Відтворює характер музики, що звучить, відповідними за емоційним забарвленням пластичними рухами.
3	Визначає на слух в музичних творах жанрові ознаки: пісенність, маршовість, танцювальність. Вирізняє на слух різновиди маршів (похідний, казковий тощо); орієнтується в жанрах та видах інструментальної мініатюри (п'єса, гумореска, скерцо, скерцино, етюд), вокальної мініатюри (вокаліз, пісня, пісня-романс), розуміє роль етюду в музиці, хореографії та живопису.
4	Впізнає на слух п'єси танцювального характеру. Має уявлення про окремі жанри пісенно-танцювального фольклору народів Європи (тарантела, баркарола, жига, мазурка, менует, гавот).
5	Орієнтується в жанрах літнього циклу календарно-обрядових (петрівчані, купальські), родинно-побутових (колискові) та героїко-патріотичних пісень (похідні, козацькі, пісні-марші тощо). Розрізняє їх на слух, орієнтуючись на характер музики та текст.
6	Аналізує за допомогою викладача засоби музичної виразності (лад, тональність, темп, метроритмічні особливості, динаміка тощо), будову* у творах з фаху (інструментальна мініатюра).
7	Визначає на слух у музичних творах повтор, варіювання, контраст музичних побудов (фраз, речень), секвенцію.
8	Визначає на слух звукоряди натурального мажору та трьох видів мінорного ладу.
9	Розрізняє на слух мажорні та мінорні тризвуки на прикладі тонічних тризвуків паралельних та однойменних тональностей.
10	Визначає на слух та в нотному тексті прості інтервали та їх обернення в мелодичному та гармонічному викладі. Розрізняє на слух збільшену кварту та зменшену квінту по розв'язанню.
11	Визначає на слух у прослуханих музичних творах прості розміри $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ та складний розмір $\frac{4}{4}$.
12	Визначає на слух зміну ладу. Відчуває вплив ладового контрасту на зміну характеру музики.
13	Знає складові простих двочастинної (АВ) та тричастинної форм (АВА), визначає на слух зміну частин, відтворює структуру твору кольоровими картками, літерами тощо.
II	Розуміння і засвоєння знань, понять з музичної грамоти
1	Визначає мажорні та мінорні тональності (відповідно до вимог типової навчальної програми) за ключовими знаками та кінцевою тонікою. Знає тонову будову натуральних мажору та мінору.
2	Знає три види мінору: натуральний, гармонічний, мелодичний, розуміє їх спільні та відмінні риси.
3	Знає ступеневу та тонову величину простих інтервалів, розуміє обернення інтервалів, стійкі та нестійкі інтервали, правила їх розв'язання.
4	Знає визначення, будову мажорного та мінорного тризвуків (на прикладі тонічних тризвуків паралельних та однойменних тональностей), назву звуків (тонів) тризвуку.
5	Знає та визначає у запису тонічні тризвуки, їх обернення у вивчених тональностях мажору та мінору. Знає структуру обернень, розміщення основного тону акорду в оберненнях тонічного тризвуку.
6	Розрізняє головні (Т, S, D) та інші (побічні) ступені ладу. Розуміє ладову функцію головних ступенів (Т, S, D) та тризвуків (Т ₅₃ , S ₅₃ , D ₅₃). Визначає тоніку як найстійкіший ступінь та домінанту як другу ладову опору.
7	Розуміє особливості групування тривалостей в інструментальній та вокальній музиці. Має уявлення про відмінності мелодій вокального та інструментального типу.

8	Визначає у нотному тексті знаки скорочення нотного запису Da Capo al fine (D. C. al fine). Розуміє їх значення при виконанні.
9	Знає деякі основні італійські позначення темпу, характеру виконання, динаміки, перекладає музичну термінологію у творах з фаху (за допомогою викладача).
10	Розуміє принцип виконання мелізмів: форшлагоу, різних видів морденту, групето.
11	Знає поняття «натуральний мінор», «гармонічний мінор», «мелодичний мінор», «вокаліз», «кантілена» «кульмінація», «реприза як частина форми», «мелізми», «орнаментика», «мініатюра», «паралельні тональності», «однойменні тональності», «ланка секвенції», «крок секвенції», «тритон», «головні ступені ладу», «головні тризвуки ладу», «гармонічний супровід», «тема», «обернення тонічного тризвуку», «тонічний секстакорд», «тонічний квартсекстакорд», «синкопа», «пунктирний ритм», «рондо», «рефрен», «епізод»; знає термін Da Capo; має уявлення про паралельно-змінний лад.
III	<i>Відтворення музичних творів та елементів музичної мови (вокальне, інструментальне, графічне)</i>
1	Інтонує/грає мажорні та мінорні гами до двох ключових знаків включно, характерні інтонаційні звороти, оспівування стійких ступенів ладу, стрибки зі стійких ступенів на стійкі та нестійкі, тонічні тризвуки з різною послідовністю ступенів, обернення тонічних тризвуків.
2	Інтонує/грає однойменні гами (визначає їх відмінності), окремі ступені та інтонаційні звороти (у співставленні), мелодії в однойменних тональностях Ре мажор – ре мінор, Соль мажор – соль мінор.
3	Відтворює в запису вивчені гами, тонічні тризвуки та їх обернення, тризвуки головних ступенів.
4	Виразно сольфеджує мелодії у мажорних та мінорних (трьох видів) тональностях до двох ключових знаків включно, побудовані з використанням вивчених ритмів та ладо-інтонаційних зворотів у розмірах $2/4, 4/4$
5	Сольфеджує (читає з листа) нескладні незнайомі мелодії у тональностях з 1-2 ключовими знаками у розмірах $2/4, 3/4, 4/4$ з попереднім аналізом структура мелодії, принципи тематичного розвитку, кульмінація, вивчені інтервали, акорди в складі мелодії).
6	Знає назви та використовує в практичній роботі тривалості та ритмічні групи
7	Використовує в практичних завданнях прості розміри $2/4, 3/4$ та складний розмір $4/4$
8	Здійснює групування тривалостей в розмірах $2/4, 3/4, 4/4$. Вміє поділити мелодію на такти, визначити розмір за групуванням тривалостей.
9	Грає, співає інтервальні послідовності (4-5 інтервалів) у вивчених тональностях.
10	Грає, співає, записує прості інтервали, обернення простих інтервалів від звуку. Підписує умовними позначеннями. Визначає прості інтервали та їх обернення в нотному тексті.
11	Співає та грає діатонічні секвенції в мажорі/мінорі (відповідно до вимог типової навчальної програми).
12	Здійснює розв'язання нестійких інтервалів (зб. 2, зб. 4 та зм. 5 у вивчених тональностях*).
13	Виконує вивчену мелодію з власним ритмічним акомпанементом з використанням ударних, шумових інструментів та/або жестів, що звучать. Виконує ритмічний канон у складі групи.

14	Співає один з голосів двоголосної мелодії (із паралельним рухом голосів) у складі групи, у парі з іншим учнем/ученицею або викладачем.
15	Записує мелодичний диктант в обсязі речення (4 такти) з творчою складовою.
IV	Імпровізаційно-творче музикування: підбір на слух, транспонування, імпровізація (вокальна, інструментальна, рухова), колективна творча діяльність
1	Транспонує та підбирає на слух нескладні знайомі мелодії в тональностях з 1-2 ма ключовими знаками у розмірах 2/4, 3/4, 4/4
2	Створює власні мелодії за визначеним завданням в обсязі 4-8-ми тактів.
3	Здійснює варіювання запропонованої викладачем мелодії: мелодичне, ритмічне (за зразком).
4	Створює та виконує ритмічний супровід до вивченої пісні, використовуючи опановані ритмічні моделі.
5	Створює друге речення мелодії до першого, записаного на слух, використовуючи опановані ритмічні та ладо-інтонаційні моделі, секвенцію.
6	Перетворює (змінює) друге речення заданої мелодії, використовуючи ладовий контраст однойменних тональностей.
7	Створює другий голос до вивченої мелодії, використовуючи паралельний (в терцію, сексту*) рух голосів.
8	Підбирає акомпанемент до вивченої мелодії з використанням I, IV та V ступенів (або терцій/квінт на цих ступенях). Виконує в парі з іншим/іншою учнем/ученицею або самостійно*.
9	Виконує вивчені обрядові пісні в імпровізованих колективних музично-театральних діях.
10	Оцінює власну творчість щодо відповідності визначеному завданню. Висловлює особисту думку про виконання творчого завдання іншими учнями.
11	Бере участь у виконанні ритмічних партитур у складі шумового оркестру та/або жестами, що звучать або виконуючи свою ритмічну партію на синтезаторі*.

Орієнтовний перелік завдань підсумкового контрольного заходу на кінець третього року навчання

1. Презентувати попередньо підготовлене завдання з творчою складовою (створити мелодію в обсязі речення, другий голос до мелодії або гармонічний супровід до неї).

2. Сольфеджувати нескладну незнайому мелодію в тональностях з одним-двома ключовими знаками у розмірах 2/4, 3/4 і 4/4_ з попереднім аналізом (лад, тональність, структура, принципи та прийоми тематичного розвитку, кульмінація), визначити вивчені інтервали, акорди в складі мелодії).

3. Записати мелодичний диктант в обсязі речення (4 такти) з творчою складовою.

4. Виконати письмову роботу (у вигляді тестів тощо).

Вимоги до результатів навчання четвертого року вивчення дисципліни

I	Сприйняття музичних творів, формування ціннісного ставлення до них, аналіз форми та елементів музичної мови
1	Усвідомлює та висловлює особисті образно-емоційні враження від сприйняття музичних творів українських та зарубіжних композиторів, виявляє та формулює ціннісне ставлення.

2	Орієнтується у фольклорних жанрах української музики (гуцулка, коломийка), танцювальних жанрах європейського фольклору (мазурка, полонез, краков'як) та танцювальної музики початку ХХ ст. (регтайм, бугі-вугі).
3	Знає складові простих двочастинної та тричастинної музичних форм, форми рондо, варіацій, визначає на слух зміну частин, відтворює структуру кольоровими картками, літерами тощо.
4	Визначає в п'єсах із фаху тональність, темп, метроритмічні особливості, динаміку, структуру мелодії основної теми твору, принципи та прийоми тематичного розвитку, кульмінацію, форму твору (за допомогою викладача).
5	Визначає на слух прості інтервали (від звуку) в гармонічному/мелодичному звучанні, тритони (зб. 4 та зм. 5 за розв'язанням).
6	Визначає на слух звукоряди натурального мажору та трьох видів мінорного ладу.
7	Розрізняє на слух (від звуку) мажорний та мінорний тризвуки в гармонічному/мелодичному звучанні, зменшений, збільшений* тризвуки в гармонічному звучанні як дисонанс.
8	Визначає на слух домінантовий септакорд у мелодичному та гармонічному викладі.
9	Визначає розмір у прослуханих музичних творах (прості $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$, складний $\frac{4}{4}$).
II	<i>Розуміння і засвоєння знань, понять із музичної грамоти</i>
1	Визначає тональності до трьох знаків включно за ключовими знаками та кінцевою тонікою, знає літерне позначення тональностей.
2	Знає ступеневу та тонову величину простих інтервалів, їх умовні позначення, розуміє їх обернення. Розрізняє стійкі та нестійкі інтервали.
3	Знає визначення, інтервальну будову мажорного, мінорного, зменшеного, збільшеного* тризвуків, структуру обернень тонічного тризвуку.
4	Знає головні тризвуки ладу, розуміє їх ладову функцію.
5	Знає визначення септакорду, домінантового септакорду, його інтервальну будову, розуміє його розв'язання.
6	Знає літерне позначення вивчених акордів. - - -
7	Знає прості розміри $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$ та складні $\frac{4}{4}$, $\frac{6}{8}$ їх складові частини.
8	Орієнтується в музичній термінології: позначеннях темпу, особливостей руху та характеру виконання (італійські позначення), динамічних відтінках, знаках спрощення та скорочення нотного запису. Знає назви мелізмів (форшлаг, мордент, трель, групето), їх графічні позначення та правила виконання.
9	Розуміє поняття: «нестійкі інтервали», «гармонізація», «фактура», «фактурний виклад», «автентичний зворот», «плагальний зворот», «повний гармонічний зворот», «гармонічна фігурація», «кластер», «акорди терцієвої та нетерцієвої будови», «синкопа», «тріоль», «септакорд», «каденція (каданс)», «тема».
III	<i>Відтворення музичних творів та елементів музичної мови (вокальне, інструментальне, графічне)</i>
1	Інтонує/грає мажорні та мінорні (три види) гами до трьох ключових знаків включно
2	Інтонує вправи з використанням ладо-мелодичних зворотів відповідно до вимог типової навчальної програми.
3	Виразно сольфеджує мелодії з опанованими ладо-мелодичними інтонаціями, ритмічними групами в тональностях до трьох знаків включно з тактуванням у розмірах $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ і $\frac{6}{8}$
4	Сольфеджує з листа незнайомі нескладні мелодії в мажорних та мінорних тональностях із одним-двома ключовими знаками з тактуванням у розмірах $\frac{2}{4}$, $\frac{4}{4}$ Визначає в них лад, тональність, структуру мелодії, принципи та прийоми тематичного розвитку, кульмінацію, вивчені інтервали та акорди в складі мелодії.

5	Грає, співає, записує прості мелодичні та гармонічні інтервали у вивчених тональностях та від звуку. Використовує їх скорочені позначення. Здійснює обернення простих інтервалів.
6	Здійснює розв'язання нестійких інтервалів (зб. 4, зм. 5, м. 7) у вивчених тональностях.
7	Записує, грає, співає, визначає в нотному тексті головні тризвуки мажору та мінорув тональностях до трьох ключових знаків включно.
8	Співає, грає, записує вивчені види тризвуків від звуку. Підписує їх скороченими позначеннями.
9	Грає основні функціональні звороти в гармонічному з'єднанні акордів (у залежності від фаху та рівня володіння фортепіано/синтезатором) у тональностях до двох ключових знаків включно.
10	Записує, грає, співає D7 у мелодичному та гармонічному викладі (із розв'язанням вивчених тональностей), визначає в нотному тексті.
12	Відтворює в запису групування тривалостей у простих та складних розмірах. Визначає розмір за групуванням тривалостей.
13	Співає одну з партій двоголосної мелодії в складі групи або в дуеті з викладачем/учнем.
14	Записує мелодичний диктант в обсязі 4-8 тактів із використанням вивчених ладо-мелодичних інтонацій та ритмічних груп.
IV	<i>Імпровізаційно-творче музикування: підбір на слух, транспонування, імпровізація (вокальна, інструментальна, рухова), колективна творча діяльність</i>
1	Транспонує, підбирає на слух мелодії з опанованими ладо-мелодичними інтонаціями, ритмічними групами в тональностях до двох ключових знаків включно розмірах $2/4$, $3/4$, $4/4$
2	Створює друге речення періоду до заданого першого в паралельній/однойменній тональності з використанням вивчених ладо-мелодичних інтонацій та опанованих ритмічних сполучень.
3	Здійснює варіювання заданої теми: мелодичне, ритмічне, жанрове* тощо (на вибір).
4	Створює мелодію (фрагмент мелодії) до заданої акордової послідовності на заданий ритм/жанр.
5	Створює та виконує ритмічний акомпанемент до вивчених мелодій з використанням опанованих ритмічних сполучень.
6	Підбирає гармонічний супровід до вивченої мелодії з використанням головних тризвуків ладу, обернень тонічного тризвуку (у гармонічному з'єднанні акордів) (в залежності від фаху та рівня володіння фортепіано/синтезатором), підписує скороченими позначеннями.
7	Підбирає акомпанемент до нескладних дитячих пісень (в опанованому фактурному викладі), спираючись на літерне позначення акордів. Виконує з власним супроводом.
8	Створює другий голос до музичного прикладу з використанням різних видів руху голосів у двоголосі.
9	Бере участь у колективній творчій діяльності (створення фрагменту спільного музичного твору).
10	Бере участь у виконанні ритмічних партитур. Пропонує свій варіант ритмічної партії.

Орієнтовний перелік завдань підсумкового іспиту на кінець четвертого року навчання

1. Презентувати попередньо підготовлене завдання з творчою складовою (підібрати гармонічний супровід до самостійно обраної мелодії, проспівати її з власним акомпанементом або виконати пісню з нескладним

акомпанементом на фортепіано (або іншому інструменті).

2. Сольфеджувати з листа нескладну мелодію в тональностях з одним-двома ключовими знаками в розмірах , або з попереднім аналізом (лад, тональність, метроритмічні особливості, структура мелодії, принципи та прийоми тематичногорозвитку, кульмінація, інтервали, вивчені акорди в складі мелодії).

3. Записати мелодичний диктант в обсязі 4-8 тактів із використанням вивченихладо-мелодичних інтонацій та ритмічних груп.

4. Виконати письмову роботу (у вигляді тестів тощо).

5. Виконати власний твір на обраному інструменті: пісню із супроводом абоінструментальну п'єсу в формі періоду (обсягом 8-16* тактів).

6. Нормативний зміст і обсяг навчальної дисципліни «Музична грамота та практичне музикування» і результати навчання.

Робочий тематичний план для першого року навчання елементарного підрівня (за 4-річною Освітньою програмою)

I семестр

Модуль	Тематичний план (зміст уроку)	Кількість годин	Результати навчання
1 модуль, 8 годин			
1	<p>Прикладні жанри народно-побутової музики (вокальні, інструментальні): пісня, танець, марш. Вокальна та інструментальна музика. Куплетна форма.</p> <p>Формування початкових навичок співу.</p> <p>Слухання вокальної та інструментальної музики, визначення різниці між ними.</p> <p>Слухання прикладів маршової, пісенної та танцювальної музики.</p> <p>Міні-вікторина. визначення жанрової належності уривків.</p>	1	<p>Розуміє різницю між піснею, танцем та маршем, вирізняє їх на слух. Розрізняє поняття «вокальна музика», «інструментальна музика». Розрізняє в піснях мелодію та акомпанемент. Має початкові навички співу.</p>
1	<p>Метр. Ритм. Тривалості звуків (довгі/короткі).</p> <p>Поняття про ритмосклади ті-та (короткий та довгий звуки).</p> <p>Ритмічні вправи.</p> <p>Позначення “ті/та” довгою та короткою рисками.</p> <p>Плескання ритмів, записаних на дошці.</p> <p>Унісон (інтонування)</p>	1	<p>Має уявлення про тривалість звуків у музиці (довгі/короткі).</p> <p>Повторює ритм окремих фраз (ритмічне відлуння).</p> <p>Інтонує мелодії на одному звуці (зі словами та назвою нот)</p>
1	<p>Інтервал у музиці, інтервал прима (ознайомлення).</p> <p>Інтервал прима як повторення однієї ноти.</p> <p>Графічне позначення інтервалу.</p> <p>Визначення напрямку руху мелодії з використанням прим.</p> <p>Ритмічний диктант (на основі однієї з мелодій).</p>	1	<p>Має уявлення про інтервал.</p> <p>Відтворює голосом та на інструменті інтервал «прима». Графічно фіксує ритм мелодії.</p>
1	<p>Основи нотної грамоти (нота, нотний стан, скрипковий ключ, ноти першої октави)</p> <p>Демонстрація вчителем нотного стану, нот, скрипкового ключа.</p> <p>Запис нот вчителем, визначення нот учнями.</p>	1	<p>Розуміє поняття нота, нотний стан, скрипковий ключ.</p> <p>Знає розташування нот першої октави на нотному стані.</p>
1	<p>Назви та графічне позначення тривалостей звуків. Довгий-короткий звуки як чверть та восьма.</p> <p>Спів поспівок.</p> <p>Пропис чвертей та восьмих тривалостей.</p> <p>Ритмічні вправи.</p> <p>Ритмічний диктант (графічний запис).</p>	1	<p>Знає назву та графічне позначення основних тривалостей звуків</p> <p>Відтворює ритмічну послідовність (2 такти) з використання восьмої та чверті ритмоскладами,</p>

			графічно.
1	<p>Фортепіанна клавіатура, розташування октав. Ритмічні диктанти. Тон, напівтон.</p> <p>Вправи на фортепіанній клавіатурі: -знаходження нот на клавіатурі. -знаходження тонів/напівтонів Спів поспівки «Тон-напівтон». Ритмічний диктант з використанням карток (1-4 такти).</p>	1	Знає назви і розташування октав на клавіатурі фортепіано. Відтворює по пам'яті ритмічний малюнок вивченої пісні за допомогою ритмокарток.
1	<p>Штрихи legato, non-legato, staccato. Знаки альтерації: дієз, бемоль.</p> <p>Повторення вивченого матеріалу (звуки, ноти, розташування нот на фортепіанній клавіатурі, тон/напівтон). Прописання дієзів та бекарів. Гра мелодії з використанням різних штрихів. Міні вікторина “Вгадай штрих” ритмічний диктант з картками. Спів нот з листа. Образно-звукова імпровізація на фортепіано.</p>	1	Знає назву штрихів та визначає їх на слух. Знає графічне позначення дієзу, бемолю та їх функції. Сольфеджує нескладну незнайому мелодію. Здійснює образно-звукову імпровізацію на фортепіано з використанням штрихів.
2 модуль, 8 годин			
2	<p>Основи нотної грамоти. Знаки альтерації: бекар. Ключові та випадкові знаки.</p> <p>Пояснення термінів “ключовий знак”, “випадковий знак”. Пропис нот 1 октави (до, мі, соль, сі). Пропис знаків альтерації. Нотний диктант (нота+ знак альтерації). Ритмічні вправи (відстукування ритму, відеоматеріали з ритмічними малюнками, римічний диктант). Спів з листа.</p>	1	Має уявлення про тон і півтон, знаходить їх на клавіатурі. Розуміє знаки альтерації, розпізнає їх у нотному тексті.
2	<p>Пауза. Тривалість, графічне позначення пауз.</p> <p>Пропис пауз. Пропис нот 1 октави (ре, фа, ля, до). Нотний диктант (нота+ знак альтерації). Ритмічні вправи (відстукування ритму, відеоматеріали з ритмічними малюнками, римічний диктант). Спів з листа.</p>	1	Розрізняє у нотному тексті цілу, половинну, чвертну, восьму паузи. Відтворює ритмічні малюнки.
2	<p>Лад, ступені ладу. Мажор, Мінор.</p> <p>Ладо-мелодична інтонація V-↓III ступенів. Будова мажорної гами. Позначення ступенів ладу. Спів гами C-dur. Спів ступеневої моделі V-↓III.</p>	1	Визначає мажор/мінор у прослуханих творах, співає мелодію на інтонації ступенів, підбирає їх на фортепіано. Імпровізує мелодії на фортепіано з

	Імпровізація на V-↓III ступенях. Ритмічний диктант.		використанням V-↓III ступенів.
2	Ладо-мелодична інтонація III – ↑V ступенів у мажорі. Інтервал терція (ознайомлення). Визначення на слух засобів музичної виразності (повторення). Образно-звукова імпровізація на фно. Спів гами C-dur. Спів ступеневої моделі III – ↑V . Імпровізація на III – ↑V ступенях. Ритмічний диктант.	1	Співає мелодії з інтонацією III – ↑V ступенів, показує на музичних сходінках, підбирає на фортепіано. Імпровізує мелодії використовуючи інтонацію III – ↑V. Визначає на слух засоби музичної виразності.
2	Основи нотної грамоти. Графічне позначення нот до-мі другої октави, ля-сі малої октави. Знак скороченого запису нотного тексту – реприза. Гама “C-dur” Спів гами C-dur. Підписання ступенів C-dury. Повторення ступеневих моделей. Нотний диктант. Ритмічні вправи.	1	Знає розташування нот до-мі другої октави, ля-сі малої октави. Розміщує знак репризи у нотному тексті. Співає до-мажор.
2	Ладо-мелодична інтонація V – ↑VI ступенів у мажорі. Стійкі ступені ладу. C-dur: підписати ступені, обвести стійкі. Співати ступеневі моделі: I-III-V, V-III-I, V – ↑VI. Спів номера з листа. Ритмічні вправи.	1	Співає мелодії з інтонацією V – ↑VI ступенів, «підбирає їх» на музичних «сходінках», на фортепіано. Імпровізує мелодії на основі даної інтонації.
2	Ладо-мелодична інтонація VI – ↓V ступенів у мажорі. Інтервал «секунда» (ознайомлення). Нестійкі ступені ладу. C-dur: підписати ступені, обвести нестійкі. Співати ступеневі моделі: I-III-V, V-III-I, V – ↑VI , Спів номера з листа. Ритмічні вправи.	1	Співає мелодії з інтонацією VI – ↓V ступенів, «підбирає їх» на музичних «сходінках», на фортепіано. Імпровізує мелодії на основі даної інтонації. Має уявлення про інтервал «секунда», як про сполучення двох суміжних звуків.
2	Розв’язання нестійких у стійкі. C-dur: підписати ступені, позначити розв’язання нестійких ступенів у стійкі Співати C-dur, стійкі, розв’язання нестійких ступенів у стійкі. Спів номера з листа. Ритмічні вправи. Імпровізація на стійких ступенях ладу. Імпровізація на нестійких ступенях ладу з завершенням на тоніці.	1	Підбирає на фортепіано вивчені поспівки. Імпровізує інструментальні мелодії з використанням ступенів. Імпровізує (грає/співає) мелодії на заданий текст.

II семестр

3 модуль, 11 годин			
3	<p>Повторення матеріалу: Нотний правопис. Правила написання ключів (скрипковий, басовий), вивчених нот (ля малої-мі другої октави), штилів, знаків альтерації (дієз, бемоль, бекар). Прописування нот, знаків альтерації. Нотний диктант. Спів C-dur, ступеней. Спів нот з листа. Ритмічні вправи. Ритмічний диктант з картками.</p>	1	<p>Опановує нотний запис: записує ключі, ноти різних тривалостей, знаки альтерації. Володіє навичками запису нотного диктанту.</p>
3	<p>Прості розміри (дводольні). Розмір 2/4 на прикладах жанрів танцювальної музики (полька, гопак, козачок тощо). Сильна та слабка долі, акцент. Музикування у розмірі 2/4. Слухання музичних прикладів у розмірі 2/4. Визначення нот/знаків альтерації у нотному тексті. Нотний диктант. Спів C-dur, ступеней, ступеневих послідовностей. Спів нот з листа. Ритмічні вправи, ритмічний диктант. Вправа «Вставити пропущені ноти»</p>	1	<p>Знає розмір 2/4 та значення цифр у його графічному позначенні. Відчуває сильну долю, відтворює плесканням метричну пульсацію музики у розмірі 2/4. Сольфеджує мелодії у розмірі 2/4 з тактуванням.</p>
3	<p>Такт, тактова риска, заключна тактова риска. Групування тривалостей у розмірі 2/4. G-dur. Стійкі/ нестійкі ступені. Розв'язання нестійких ступенів у стійкі. Запис G-dur з позначенням стіких та нестійких ступенів. Спів G-dur у розмірі 2/4 з використанням 8x та 4x тривалостей, розв'язання нестійких ступеней у стійкі.</p>	1	<p>Розуміє поняття «такт». Розпізнає в нотному тексті тактову риску та заключну тактову риску. Розуміє групування в розмірі 2/4. Вміє поділити мелодію на такти у розмірі 2/4. Відтворює ритмічні послідовності в розмірі 2/4 з використанням вивчених тривалостей ритмоскладами, ударними, шумовими інструментами.</p>
3	<p>Такт, тактова риска, заключна тактова риска. Групування тривалостей у розмірі 2/4. Спів ступеневих послідовностей. G-dur. Стійкі/ нестійкі ступені. Розв'язання нестійких ступенів у стійкі. Спів G-dur у розмірі 2/4 з використанням різних ритмічних груп, тривалостей, розв'язання нестійких ступеней у стійкі, ступеневих послідовностей. Вправа «Поділ на такти» у розмірі 2/4 з підкресленням сильної долі. Спів поділеного. Вправа «Вставити пропущені ноти»*</p>	1	<p>Розуміє поняття «такт». Розпізнає в нотному тексті тактову риску та заключну тактову риску. Розуміє групування в розмірі 2/4. Вміє поділити мелодію на такти у розмірі 2/4. Відтворює ритмічні послідовності в розмірі 2/4 з використанням вивчених тривалостей ритмоскладами, ударними, шумовими інструментами.</p>
3	<p>Ладо-інтонаційні моделі на основі сполучення III, V та VI ступенів. Групування тривалостей у вокальній та інструментальній мелодіях (ознайомлення).</p>	1	<p>Сольфеджує мелодії в розмірі 2/4, показ ступенів на музичних «сходинках», підбирає від</p>

	<p>Ритмічне ostinato. Спів G-dur у розмірі 2/4 з використанням різних ритмічних груп, тривалостей, розв'язання нестійких ступенів у стійкі, ступеневих послідовностей на основі сполучення III, V та VI ступенів. Запис у вокальному та інструментальному групуванні.</p>		<p>різних звуків на фортепіано. Виконує ритмічне ostinato як супровід до мелодій в розмірі 2/4, за допомогою ударних та шумових інструментів.</p>
3	<p>Пластично-рухова імпровізація. Вокальна, інструментальна імпровізація (початкові навички). Спів G-dur з пластичним позначенням ступенів. Спів ступеневих послідовностей з пластичним позначенням ступенів. Підписування ступенів у мелодії. Спів мелодії з демонстрацією ступенів. Запис ступеневого диктанту.</p>	1	<p>Відтворює метроритм музики за допомогою ритмопластики. Імпровізує вилучені такти в мелодії на заданий ритм, текст.</p>
3	<p>Акорд, тризвук. Тоніка, тонічний тризвук. Тональність. Ладо-інтонаційні моделі на основі сполучення I, III, V ступенів ладу. Спів G-dur з пластичним позначенням ступенів. Запис G-dur з позначенням T. Ладо-інтонаційні моделі на основі сполучення I, III, V ступенів з їх пластичним позначенням. Запис та спів тонічного тризвуку. Спів мелодії з присутнім у ній тонічним тризвуком.</p>	1	<p>Має уявлення про тональність, акорд (тризвук). Сольфеджує мелодії з тонічним тризвуком. Імпровізує мелодії у G-dur, використовуючи T53.</p>
3	<p>Основи нотної грамоти. Ліга, фермата. Спів G-dur з пластичним позначенням ступенів. Запис G-dur з позначенням T. Спів ступеневих моделей у G-dur з їх пластичним позначенням. Визначення у нотних прикладах знаків збільшення тривалості звуків. Спів нот з листа. Запис мелодії в інструментальному групуванні.</p>	1	<p>Визначає у нотному тексті знаки збільшення тривалості звуку. Розрізняє вокальне та інструментальне групування. Вміє перетворювати інструментальне групування у вокальне.</p>
3	<p>Ладо-інтонаційна модель: V–III–I–II ступені. Стійкість та нестійкість звуків (ступенів ладу). Запис G-dur з позначенням T, стійких та нестійких ступенів ладу. Спів G-dur з пластичним позначенням ступенів, розв'язанням нестійких у стійкі. Ладо-інтонаційні моделі на основі сполучення V–III–I–II, V–III–I–II–I ступенів з їх пластичним позначенням. Запис та спів тонічного тризвуку. Спів мелодії з присутнім у ній тонічним тризвуком.</p>	1	<p>Відчуває на слух стійкість або нестійкість звуків наприкінці музичних побудов. Має уявлення про спільні риси будови мови та музики.</p>
3	<p>Музичний синтаксис (мотив, фраза, речення). Будова мелодії: мотив, фраза, речення. Поняття «цезура». Принципи розвитку мелодії: точна повторність, варіювання. Спів G-dur з пластичним позначенням ступенів, розв'язанням нестійких у стійкі. Спів ступеневих моделей у G-dur з їх пластичним позначенням. Визначення у нотних прикладах знаків</p>	1	<p>Визначає будову мелодії (фрази, речення). Визначає структурні складові мелодії: мотив, фраза. Імпровізує свій варіант музичної фрази, використовуючи принцип варіювання.</p>

	збільшення тривалості звуків. Аналіз творів учнів зі спец-предметів. Спів нот з листа. Запис мелодії в інструментальному групуванні, визначення мотивів, фраз, речень.		
--	--	--	--

4 модуль, 8 годин			
4	Прості розміри (тридольні). Розмір 3/4 на прикладі жанру вальсу. Знак збільшення тривалості звуку: крапка. Тривалість половинна з крапкою. Слухання вальсу. Повторення тривалостей. Тривалість – половинна з крапкою. Запис ритмічних моделей у розмірі 3/4 .Спів G-dur у розмірі 3/4 з використанням різних ритмічних груп, тривалостей, розв'язання нестійких ступеней у стійкі, ступеневих послідовностей.	1	Розрізняє на слух дводольність і тридольність. Здійснює групування у розмірі 3/4. Відтворює ритмічний рисунок мелодії у розмірі 3/4 ритмоскладами.
4	IV ступінь мажорного ладу. V–IV–III–II–Iст.; I–II–III–IV–V ст. Мелодичний диктант (письмовий), диктант з пам'яті*. Спів G-dur з пластичним позначенням ступенів, розв'язанням нестійких у стійкі. Спів ладо-інтонаційних моделей на основі сполучення V–IV–III–II–Iст.; I–II–III–IV–V ст. з їх пластичним позначенням. Спів мелодії з присутнім у ній сполученням V–IV–III–II–I ст. Ритмічні вправи. Спів нот з листа. Запис мелодичного уривку з сполученням V–IV–III–II–I ст.	1	Виразно сольфеджує мелодії побудовані на опанованих ладо-інтонаційних моделей. Розуміє поняття поступового висхідного/низхідного руху мелодії. Записує мелодію з пам'яті (2 такти).
4	Тривалості звуку: шістнадцята тривалість. Ритмічна група «чотири шістнадцятих» у розмірі 2/4 як відображення стрімкого руху (ознайомлення). Ритмічні вправи з використанням ритмічної групи «чотири шістнадцятих» у розмірі 2/4. Запис ритмічних моделей.Спів F-dur з пластичним позначенням ступенів, розв'язанням нестійких у стійкі. Спів ладо-інтонаційних моделей. Спів нот з листа (з використанням ритмічної групи «чотири шістнадцятих» у розмірі 2/4).Запис мелодичного уривку з використанням ритмічної групи «чотири шістнадцятих»Диктант-пазл.	1	Відтворює ритмічні моделі ритмоскладами (з використанням шістнадцятих). Співає номери з використанням шістнадцятих тривалостей.
4	Початкові навички інструментальної імпровізації. F-dur. Стійкі/нестійкі ступені. Розв'язання нестійких ступенів у стійкі. Запис F-dur з позначенням стіких та нестійких ступенів. Спів F-dur з пластичним позначенням ступенів, розв'язанням нестійких у стійкі у розмірі 2/4 з використанням ритмічних моделей. Імпровізація голосом на I-III-V ступенях (по одному, групами).Вправа «Поділ на такти». Спів поділеного.Ритмічний диктант.	1	Створює та записує фрагменти мелодії на заданий ритм, або нотний ряд. Має уявлення про стійкість/нестійкість ступенів ладу. Імпровізує голосом. Вміє ділити на такти мелодії.
4	Програмність у музиці. Виразальні та зображальні можливості музики. Слухання твору «Карнавал тварин» К. Сен-Санс.	1	Знає, що в назві твору міститься вербальна характеристика образного

	<p>Порівняння характеру твору з його назвою. Визначення образ представника живої природи, відтворений у звуках, розпізнає на слух звуконаслідування.Визначення відповідності регістру, темпу, тембру, динаміки – характеру, розміру птахів та тварин.Спів нот з листа. Ритмічний диктант.</p>		<p>змісту твору. Впізнає образ представника живої природи, відтворений у звуках, розпізнає на слух звуконаслідування. Розуміє відповідність регістру, темпу, тембру, динаміки – характеру, розміру птахів та тварин.</p>
4	<p>Роль тембру інструментів у створенні музичного образу. Перегляд та прослухування відеовистави «Петрик і вовк» з демонстрацією зображень інструментів. Визначення інструментів на слух.</p>	1	<p>Визначає тембри різних інструментів.</p>
4	<p>Початкові навички аналізу засобів музичної виразності в нотному тексті на прикладі п'єс з фаху. Динамічні відтінки (pp, mp, mf, ff), crescendo (cresc.), diminuendo (dim.) Позначення зміни темпу виконання ritenuto (rit.), A tempo. Аналіз музичних творів з фаху. Визначення динамічних відтінків.Визначення засобів музичної виразності.Спів нот з листа з використанням різних динамічних відтінків, темпів, зміни темпу. Лото з засобами музичної виразності.</p>	1	<p>Аналізує (за допомогою викладача) засоби музичної виразності в п'єсах з фаху. Правильно тлумачить графічні позначення динамічних відтінків, позначення зміни темпу виконання.</p>
4	<p>Підсумковий урок. Спів ступеневих послідовностей у C-dur, F-dur, G-dur з пластичним показом ступенів. Ритмічний диктант. Диктант-пазл. Ритмічна/мелодична імпровізація.</p>	1	<p>Володіє компетентностями, отриманими за період навчання з сольфеджіо, музичної грамоти, аналізу музичних форм, творчих видів роботи.</p>

Робочий тематичний план
з навчальної дисципліни
«Музична грамота та практичне музикування»
для другого року навчання елементарного підрівня
(за 4-річною Освітньою програмою)
I семестр

Модуль	Тематичний план (зміст уроку)	Кількість годин	Результати навчання
5 модуль 5.			
5	<p>Шумові та музичні звуки. Клавiатура фортепіано. Мажор та мiнор. Дiсз, Бемоль. Музична гра-лото “вгадай звук”. Гра вчителем мелодiї, з подальшою змiною засобiв музичної виразностi та коротким описом кожного з них. Прописування знакiв «дiсз», «бемоль», «бекар». Визначення нот I октави i їх тривалостей. Запис C-dur з позначенням стiйких та нестiйких ступенiв. Спiв C-dur з (пластичним позначенням ступенiв), розв’язанням нестiйких у стiйкi розмiрi 2/4 з використанням ритмiчних моделей. Спiв нот з листа. Нотний диктант.</p>	1	<p>Розрiзняє шумовi та музичнi звуки. Знає та вмiє знаходити ноти на клавiатурi фортепіано Орiєнтується у нотах зi знаками альтерацiї.</p>
5	<p>Скрипковий ключ. Ноти першої та другої октав. iнтонацiя тону/напiвтону. Ступеневi послiдовностi. Повторення та пропис нот I та II октав, скрипкового ключа. Ритмiчнi вправи (вiдстукування ритму, вiдеоматерiали з ритмiчними малюнками, римiчний диктант). Спiв G-dur з пластичним позначенням ступенiв, розв’язанням нестiйких у стiйкi, визначення iнтонацiї тону та напiвтону. Спiв ладо-iнтонацiйних моделей в G-dur. Спiв нот з листа. Ритмiчний диктант з картками.</p>	1	<p>Вмiє правильно записувати скрипковий та басовий ключi, ноти першої та другої октав. Знає стiйкi та нестiйкi ступенi у до мажорi. Вiдрiзняє iнтонацiю тону та напiвтону. Вмiє працювати зi ступеневими послiдовностями.</p>
5	<p>Ступенi (стiйкi/нестiйкi). Штиль. Правопис штильiв. Повторення правил правопису штильiв. Запис F-dur чвертями з позначенням стiйких та нестiйких ступенiв. Спiв F-dur з пластичним позначенням ступенiв, розв’язанням нестiйких у стiйкi розмiрi 2/4 з використанням ритмiчних моделей. Спiв ладо-iнтонацiйних моделей в F-dur. Спiв нот з листа. Мелодичний диктант.</p>	1	<p>Розрiзняє стiйкi/нестiйкi ступенi ладу. Знає правила правопису штильiв. Володiє навичками розв’язання нестiйких ступенiв у стiйкi.</p>
5	<p>iнтонацiя тону/напiвтону. Ступеневi послiдовностi. Будова мажору (повторення). Вправи на фортепiаннiй клавiатурi: -знаходження тонiв/напiвтонiв -знаходження нот на клавiатурi Запис F-dur тонiв та напiвтонiв. Спiв F-dur з пластичним позначенням ступенiв, розв’язанням нестiйких у стiйкi розмiрi 2/4 з використанням ритмiчних моделей. Спiв ладо-iнтонацiйних моделей в F-dur.</p>	1	<p>Вiдрiзняє iнтонацiю тону та напiвтону. Визначає тон/напiвтон на фортепiаннiй клавiатурi. Володiє навичками спiву ладо-iнтонацiйних моделей.</p>

	Спів нот з листа. Ритмічний диктант з використанням карток.		
5	Тривалості звуків та пауз. Розмір 2/4, 3/4. Ритмічний диктант. Повторення тривалостей звуків та пауз. Пропис тривалостей звуків та пауз. Спів G-dur у розмірах 2/4, 3/4, розв'язанням нестійких у стійкі, визначення інтонації тону та напівтону. Спів ладо-інтонаційних моделей в G-dur. Спів нот з листа. Ритмічний диктант з використанням карток у розмірі 2/4.	1	Знає тривалості звуків та пауз. Володіє навичками запису нот/пауз різних тривалостей. Відрізняє на слух дводольність та тридольність. Сольфеджує фрагменти у розмірах 2/4, 3/4.
5	Ритм. Ритмічні групи. Побудова ритмічних груп у розмірі 2/4. Простукування даних груп Спів F-dur з розв'язанням нестійких у стійкі розмірі 2/4 з використанням побудованих ритмічних груп. Мелодичний диктант.	1	Відтворює різні ритмічні групи. Вміє працювати у колективі (оркестр шумових інструментів).
5	Розмір 2/4, 3/4. Ритмічні вправи у розмірах 2/4, 3/4. Розрізнення на слух творів у розмірі 2/4, 3/4. Спів G-dur у розмірах 2/4, 3/4, розв'язанням нестійких у стійкі. Спів ладо-інтонаційних моделей в G-dur. Спів нот з листа у розмірі 2/4. Спів нот з листа у розмірі 3/4. Ритмічний диктант з використанням карток у розмірі 3/4.	1	Розрізняє дводольність та тридольність. Сольфеджує з тактуванням у розмірах 2/4 та 3/4.
5	Імпровізація на заданий ритм/текст. Ритмічні партитури. Ритмічні ігри. Шумовий оркестр. Повторення тривалостей звуків та пауз. Простукування ритмічних партитур. Робота з ритмічними партитурами у групах з використанням інструментів шумового оркестру. Ритмічний диктант з використанням карток у розмірі 2/4. Імпровізація на запропонований ритм з використанням I-III-V ступенів ладу. Імпровізація на запропонований текст з використанням I-III-V ступенів ладу.	1	Вміє імпровізувати на заданий ритм/текст. Відтворює ритмічні партитури самостійно та у складі шумового оркестру.

6 модуль, 8 годин			
6	<p>Мажор. Тонічний тризвук. Розгорнутий тонічний тризвук. Повторення будови мажору. Спів G-dur з пластичним позначенням ступенів. Запис G-dur з позначенням Т. Ладо-інтонаційні моделі на основі сполучення I, III, V ступенів з їх пластичним позначенням. Запис та спів тонічного Т⁵₃ та Т₈ Спів мелодії з присутнім у ній розгорнутим тонічним тризвуком. Мелодичний диктант.</p>	1	<p>Знає структуру мажорної гами. Вміє будувати мажорну гаму, Т⁵₃, Т₈. Вміє співати мажорну гаму, Т⁵₃, Т₈.</p>
6	<p>Ритмічна група «чверть з точкою та восьма» у розмірі 2/4 (ознайомлення). Слухання музичних прикладів у розмірі 2/4. Запис та простукування різних ритмічних груп, включаючи «чверть з точкою та восьма» у розмірі 2/4. Спів нот з листа. Визначення ритмічних груп у номері. Ритмічні вправи, ритмічний диктант.</p>	1	<p>Вміє визначати у нотному тексті та на слух ритмічну групу «чверть з точкою та восьма». Сольфеджує мелодії з ритмічною групою у розмірі 2/4 з тактуванням або з акомпанементом метричними долями</p>
6	<p>Прості інтервали. Вивчення коротких назв інтервалів та знаходження взаємозв'язку між назвою та кількістю ступенів, яку охоплює інтервал. Побудова ч1, ч8, ч4, ч5, в3, в2 від ноти «до». Визначення інтервалів на слух. Запис C-dur з позначенням побудованих інтервалів. Спів C-dur з (пластичним позначенням ступенів), розв'язанням нестійких у стійкі у розмірі 2/4 з використанням ритмічних моделей. Мелодичний диктант з використанням ч4.</p>	1	<p>Знає назви інтервалів та їх кількісний вимір. Вміє визначати інтервали у нотному тексті. Вміє визначати інтервали на слух та будувати їх від заданої ноти.</p>
6	<p>Гармонічні та мелодичні інтервали Повторення коротких назв інтервалів та знаходження взаємозв'язку між назвою та кількістю ступенів, яку охоплює інтервал. Побудова ч1, ч8, ч4, ч5, в3, в2 від ноти «Соль». Пояснення різниці між мелодичним та гармонічним викладом інтервалу. Визначення інтервалів на слух у гармонічному та мелодичному вигляді Запис F -dur з позначенням побудованих інтервалів. Спів F -dur з (пластичним позначенням ступенів), розв'язанням нестійких у стійкі розмірі 2/4 з використанням ритмічних моделей, побудованих інтервалів. Мелодичний диктант з використанням ч5.</p>	1	<p>Вміє визначати інтервали у нотному тексті у гармонічному та мелодичному вигляді. Вміє визначати інтервали на слух.</p>
6	<p>Стойкі інтервали на ступенях мажору. Стрибки зі стійких на стійкі. Розв'язання нестійких ступенів у стійкі. Повторення коротких назв інтервалів та знаходження взаємозв'язку між назвою та кількістю ступенів, яку охоплює інтервал. Побудова стійких інтервалів у C-dur. в3 на I, м3 на</p>	1	<p>Вміє визначати стійкі інтервали у нотному тексті, розв'язувати нестійкі ступені/інтервали у стійкі. Вміє будувати стійкі інтервали на ступенях мажору.</p>

	<p>III, ч5 на I, ч4 на V, ч1 на I, ч8 на I. Визначення інтервалів на слух. Розв'язання нестійких інтервалів у стійкі. Запис C-dur з позначенням побудованих інтервалів. Спів C-dur з (пластичним позначенням ступенів), розв'язанням нестійких у стійкі розмірі 2/4 з використанням ритмічних моделей. Спів ладо-інтонаційних моделей. Мелодичний диктант з використанням м3.</p>		
6	<p>Транспозиція. Спів C-dur з розв'язанням нестійких у стійкі розмірі 2/4 з використанням ритмічних моделей. Спів ладо-інтонаційних моделей в C-dur. Запис музичного фрагмента обсягом 2 такти. Перенесення даного фрагмента по в2 вгору. Спів побудованого. Пояснення терміну «транспозиція». Спів нот з листа. Мелодичний диктант з використанням ч5.</p>	1	<p>Вміє транспонувати мелодію у обсязі 2-4х тактів. Розуміє поняття «транспозиція». Транспонує (письмово) нескладні мелодії або частину мелодії у вивчені тональності на секунду вгору чи вниз (До мажор, Фа мажор-Соль мажор), співає, грає на інструменті.</p>
6	<p>Розмір 3/4. Ритмічні моделі у розмірі 3/4. Синкопа. Синкопа це-. Повторення тривалостей. Тривалість – половинна з крапкою. Запис ритмічних моделей у розмірі 3/4, включаючи синкопу. Проплескування даних ритмічних моделей. Спів G-dur у розмірі 3/4 з використанням різних ритмічних груп, тривалостей, розв'язання нестійких ступеней у стійкі, ступеневих послідовностей.</p>	1	<p>Відтворює ритмічні послідовності у розмірі 3/4 (зокрема з паузами та синкопами) ритмоскладами, жестами, що звучать, шумовими, ударними інструментами (в обсязі 4-х тактів). Сольфеджує мелодії в розмірі 3/4 з тактуванням (з попереднім аналізом структурних, метроритмічних особливостей).</p>
6	<p>Музичний образ. Форма. Мелодичний диктант. Слухання музичних прикладів. Визначення образної складової. Поняття «Форма». Аналіз музичних творів з фаху. Визначення засобів музичної виразності. Спів нот з листа з аналізом образу. Лото з засобами музичної виразності. Мелодичний диктант з використанням в3 та м3.</p>	1	<p>Розуміє п'єсу як вид інструментальної мініатюри. Має елементарні уявлення про побудову музичного твору, період як найменшу музичну форму.</p>

7 модуль, 11 годин			
7	<p>Ритмічна група «чверть з точкою та восьма» у розмірі 2/4. Ритмічні вправи з використанням ритмічної групи «чверть з точкою та восьма» у розмірі 2/4. Запис ритмічних моделей. Спів G-dur з розв'язанням нестійких у стійкі, використовуючи ритмічні моделі у розмірі 2/4. Спів ладо-інтонаційних моделей. Спів нот з листа (з використанням ритмічної групи «чверть з точкою та восьма»). Запис мелодичного уривку з використанням ритмічної групи «чверть з точкою та восьма».</p>	1	<p>Вміє визначати у нотному тексті та на слух дану ритмічну групу. Сольфеджує мелодії з ритмічною групою у розмірі 2/4 з тактуванням або з акомпанементом метричними долями.</p>
7	<p>Складні розміри. Розмір 4/4 на прикладі жанру маршу (ознайомлення). Ритмічні партитури Прослуховування маршу. Повторення тривалостей. Запис ритмічних моделей у розмірі 4/4. Проплескування даних ритмічних моделей. Спів G-dur у розмірі 3/4 з використанням різних ритмічних груп, тривалостей, розв'язання нестійких ступеней у стійкі, ступеневих послідовностей. Робота з ритмічними партитурами та шумовим оркестром.</p>	1	<p>Визначає розмір 4/4 як складний, розуміє його складові. Рухається під музику маршового характеру, відтворює метричні долі в різний спосіб. Визначає розмір в прослуханій музиці. Виконує партію ритмічної партитури в складі шумового оркестру та/або жестами, що звучать</p>
7	<p>Натуральний мінор. Будова мінорної гами. Позначення ступенів ладу. Запис гами a-moll з позначенням ступенів та розв'язанням нестійких ступенів у стійкі, тонічного тризвуку. Спів побудованого. Спів ступеневих моделей. Мелодичний диктант у a-moll.</p>	1	<p>Знає тонову будову натурального мінору. Інтонує/грає/записує мінорну гами, тетраорди, тонічний тризвук.</p>
7	<p>Паралельні тональності Визначення «паралельні тональності». Запис гам C-dur та a-moll. позначенням ступенів та розв'язанням нестійких ступенів у стійкі, тонічного тризвуку. Спів побудованого. Спів ступеневих моделей. Мелодичний диктант у a-moll.</p>	1	<p>Розрізняє на слух мажор і мінор у прослуханих творах, звукоряди натуральних мажору та мінору. Має уявлення про паралельні тональності, розуміє, що тоніка мінору – VI ст. мажорного ладу. Вміє визначити тоніку паралельної тональності. Знає про спорідненість паралельних мажору та мінору.</p>
7	<p>Ритмічна група чотири шістнадцятих у розмірі 3/4 Ритмічні вправи з використанням ритмічної групи «чотири шістнадцятих» у розмірі 3/4. Запис ритмічних моделей. Спів a-moll з розв'язанням нестійких у стійкі. Спів ладо-інтонаційних моделей.</p>	1	<p>Вміє визначати у нотному тексті та на слух дану ритмічну групу. Сольфеджує мелодії з ритмічною групою у розмірі 3/4 з тактуванням або з акомпанементом метричними долями.</p>

	Спів нот з листа (з використанням ритмічної групи «чотири шістнадцятих» у розмірі 3/4). Запис мелодичного фрагмента з використанням ритмічної групи «чотири шістнадцятих»		
7	Гармонічний мінор Нотний правопис. м2, в2, від звуку Будова мелодичного мінору. Позначення ступенів ладу. Запис гами g-moll нат., гарм. з позначенням ступенів та розв'язанням нестійких ступенів у стійкі, тонічного тризвуку. Спів побудованого Спів ступеневих моделей. Побудова м2 та в2 від звуків с,d,e,f. Мелодичний диктант у d-moll.	1	Вміє будувати/співати натуральний/гармонічний мінор. Розрізняє види мінору. Сольфеджує мелодії в натуральному мінорі/ гармонічному мінорі (з попереднім аналізом структурних, метроритмічних особливостей)
7	Нотний правопис. м2, в2, у dur, moll. Позначення ступенів ладу. Запис гами d-moll нат., гарм. з позначенням ступенів та розв'язанням нестійких ступенів у стійкі, тонічного тризвуку. Побудова м2 та в2 на ступенях F-dur, d-moll Спів побудованого Спів ступеневих моделей. Мелодичний диктант у d-moll.	1	Знає ступеневу та тонову величину інтервалів ч. 1 та ч. 8, м. 2 та в. 2, м. 3 та в. 3. Відтворює їх у запису, на інструменті, голосом на ступенях мажорного та мінорного ладів, визначає їх у нотних прикладах. Знає скорочені позначення вивчених інтервалів, має уявлення про їх виразові властивості.
7	Мелодичний мінор Нотний правопис. м2, в2, від звуку Будова мелодичного мінору. Позначення ступенів ладу. Запис гами d-moll нат., гарм., мел. з позначенням ступенів та розв'язанням нестійких ступенів у стійкі, тонічного тризвуку. Спів побудованого Спів ступеневих моделей. Побудова м2 та в2 від звуків с,d,e,f. Мелодичний диктант у d-moll.	1	Вміє будувати/співати натуральний/гармонічний/мелодичний мінор. Розрізняє три види мінору. Сольфеджує мелодії в натуральному мінорі/ гармонічному мінорі (з попереднім аналізом структурних, метроритмічних особливостей)
7	Три види мінору Назвати три види мінору, їх характерні ознаки. Запис e-moll нат., гарм., мел., з позначенням ступенів та розв'язанням нестійких ступенів у стійкі, тонічного тризвуку. Спів побудованого Спів ступеневих моделей. Мелодичний диктант.	1	Вміє будувати/співати натуральний/гармонічний/мелодичний мінор. Розрізняє три види мінору. Сольфеджує мелодії в натуральному/ гармонічному/мелодичному мінорі
7	Ритмічна група чотири шістнадцятих у розмірі 4/4. Ритмічні вправи з використанням ритмічної групи «чотири шістнадцятих» у розмірі 4/4. Запис ритмічних моделей. Гра «Вгадай ритм». Спів a-moll з розв'язанням нестійких у стійкі.	1	Визначає в запису даний ритмічний рисунок у незнайомій мелодії в розмірі 4/4. Записує диктант із попереднім аналізом в обсязі 4-х тактів.

	Спів ладо-інтонаційних моделей. Спів нот з листа (з використанням ритмічної групи «чотири шістнадцятих» у розмірі 4/4). Запис мелодичного уривку/диктанту з використанням ритмічної групи «чотири шістнадцятих»		Розуміє поняття «ступенева та тонова величина інтервалу».
7	Закріплення вивченого матеріалу. Записати гаму e-moll у розмірах 2/4, 4/4. Спів записаного. Спів ладо-інтонаційних моделей в e-moll. Спів нот з листа. Диктант-пазл.	1	Знає та розуміє поняття, що були вивчені упродовж навчального року.
8 модуль, 8 годин			
8	Прості тридольні розміри. Розмір 3/8 (ознайомлення). Тривалість чверть з точкою у розмірі 3/8 . Повторення тривалостей звуків та пауз. Гра «знайти відповідності». Гра «музична математика» Спів D-dur у розмірі 3/4, розв'язанням нестійких у стійкі, визначення інтонації тону та напівтону. Спів ладо-інтонаційних моделей в D-dur. Спів нот з листа. Ритмічний диктант з використанням карток у розмірі 3/4.	1	Сольфеджує мелодії у розмірі 3/4 з тактуванням. Визначає розмір 3/8 як простий тридольний. Розуміє тривалість у розмірі 3/8 .
8	Співставлення розмірів 3/4 та 3/8 (ознайомлення). Повторення тривалостей звуків та пауз. Гра «знайти відповідності». Гра «музична математика» Спів h-moll у розмірі 3/4, розв'язанням нестійких у стійкі Спів ладо-інтонаційних моделей в h-moll. Спів нот з листа.	1	Відрізняє розміри 3/4 та 3/8. Сольфеджує мелодії із синкопою у розмірі 3/4 з тактуванням. Визначає розмір 3/8 як простий тридольний. Розуміє тривалість у розмірі 3/8 .
8	Затакт у розмірі 3/4. Повторення Гра «знайти відповідності». Гра «музична математика» Спів B-dur у розмірі 3/4, розв'язанням нестійких у стійкі Спів ладо-інтонаційних моделей в F-dur. Спів нот з листа. Розмір 3/4 з затактом. Мелодичний диктант.	1	Відчуває початок мелодії зі слабкої долі. Відтворює ритмічні послідовності в розмірі 3/4 (із затактом та синкопою) ритмоскладами та жестами, що звучать.
8	Головні ступені ладу: тоніка, субдомінанта, домінанта. Головні ступені ладу. Побудова g-moll (3 види) з позначенням головних ступенів. Спів побудованого. Спів ладо-інтонаційних моделей у e-moll . Спів нот з листа. Мелодичний диктант.	1	Знає головні ступені ладу. Знаходить головні ступені ладу. Знає будову 3х видів мінору.
8	Контрольна робота. (Письмова) Повторення вивченого матеріалу. Ритмічний диктант (письмовий). Мелодичний диктант з пам'яті (письмовий).	1	Записує ритмічний рисунок незнайомої мелодії з використанням вивчених ритмічних груп в обсязі 4-х тактів. Записує з пам'яті знайому мелодію пісні в обсязі 4-х тактів.

8	<p>Контрольна робота. (Усна) Спів гами. Спів ладо-інтонаційних моделей у вказаній тональності. Спів нот з листа*.</p>	1	<p>Спів гам, ступенів, акордів. Спів нот з листа.</p>
8	<p>Види періодів. Періоди повторної та неповторної будови: з варійованим та контрастним другим реченням. Куплет пісні у формі періоду. Вступ до пісні. Секвенція як прийом розвитку мелодії (ознайомлення).</p> <p>Слухання музичних прикладів з визначенням періодів. Аналіз музичних творів зі спеціальності.</p>	1	<p>Знає складові форми періоду, має уявлення про види періоду. Визначає в нотному тексті (за допомогою викладача) періоди повторної та неповторної будови. Відтворює структуру періоду кольоровими картками, літерами тощо*. Розуміє, що куплет пісні може мати форму періоду. Знає знак скорочення нотного письма – вольта, вміє користуватися ним у виконанні. Розуміє секвенцію як прийом розвитку мелодії. Співає та грає діатонічні секвенції, побудовані на основі секундних та терцієвих ходів. Виразно сольфеджує мелодії, що містять секвенцію, визначає секвенцію в музичних прикладах.</p>
8	<p>Ритмічні групи (ознайомлення) на прикладах жанрів української танцювальної музики (гопак, шумка, козачок, метелиця, гайдук) та ігрових, жартівливих, танцювальних пісень українського фольклору.</p> <p>Ознайомлення з ритмічними групами. Слухання музичних прикладів. Визначення вказаних ритмічних груп у музичних прикладах та творах зі спеціальності.</p>	1	<p>Сприймає жанри української танцювальної музики (гопак, шумка, козачок, метелиця, гайдук тощо), визначає характер, темп, лад, розмір, ритмічні особливості прослуханої музики. Відтворює ритмічний рисунок із ритмічними групами, ритмоскладами, жестами, що звучать. Імпровізує танцювальні (або інші відповідні) рухи під час слухання української танцювальної музики, зокрема з ритмічними групами, та/або створює та виконує ритмічний акомпанемент до неї.</p>

Робочий тематичний план
з навчальної дисципліни
«Музична грамота та практичне музикування»
для третього року навчання елементарного підрівня
(за 4-річною Освітньою програмою)

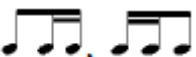
I семестр

Модуль	Тематичний план (Зміст уроку)	Кількість годин	Результати навчання
9 модуль 7 годин			
9	Повторення матеріалу II класу Тональність C-dur, D-Ddur Лад, ступені ладу (стійкі, нестійкі, ввідні). Інтервали. Будова мажорної гами Слуховий диктант	1	Інтонує/грає/записує мажорні та мінорні гами (відповідно до вимог типової навчальної програми), тетра хорди, повний тонічний тризвук з різною послідовністю ступенів.
9	Стойкі інтервали в ладу Ритмічна група у розмірі 2/4 та 3/4 Ступеневі блоки на слух Скласти ритмічний акомпанемент до мелодії Читання з аркушу Ритмічний диктант	1	Визначає на слух та може зіграти на інструменті інтервали ч.1, м.2, в.2, м.3, в.3, ч.8 у мелодичному та гармонічному викладі. Визначає у нотному тексті всі прості інтервали (гармонічні, мелодичні) за ступеневою величиною. Має уявлення про стійкі інтервали в ладу.
9	Музична форма період Тональність D-dur, F-dur Тонічний тризвук (імпровізація на основі тонічного тризвуку у межах пентахорду) Ритмічні вправи Читання з аркушу Інструментальна мініатюра: п'еса Слуховий диктант	1	Знає період як найменшу музичну форму. Визначає види періодів у нотному тексті (за допомогою викладача). Знає вид інструментальної мініатюри – п'еса. Виконує у вивчених тональностях інтонаційні вправи.
9	Мінорний лад. Будова мінорного ладу (повторення) Тонічний тризвук, головні ступені. Тональність a-moll Ритмічна група у розмірі 2/4 Вид інструментальної мініатюри; п'еса Читання з аркушу № 25,98 (Давидова) Слуховий диктант	1	Інтонує, грає, записує вивчені гами вгору та вниз (відповідно до вимог типової навчальної програми), тетра хорди, тонічний тризвук з різною послідовністю ступенів (зокрема повний). Відтворює ритмічний рисунок мелодії (зокрема із затактом) з використанням вивчених ритмічних груп
9	Гармонічний мінор (a-moll, e-moll, d-moll)	1	Виконує у вивчених тональностях інтонаційні

	Спів гам в натуральному та гармонічному мінорі Інтервали в гармонічному мінорі (зб.2) Читання з аркушу Мелодичний диктант		вправи: ладо-мелодичні звороти, нестійкі та увідні ступені з розв'язанням, оспівування стійких ступенів
9	Ладо-мелодичні звороти у гармонічному мінорі (оспівування тоніки з використанням VII+) Стойкі нестійкі інтервали (ознайомлення) зб.2 Тричастинна форма АВА (ознайомлення)(Менует) Читання з аркушу Види мелізмів (форшлаг)	1	Визначає на слух та у нотному тексті ладо-мелодичні звороти з використанням VII# ст. гармонічного мінору. Розрізняє стійкі та нестійкі інтервали. Розуміє розв'язання інтервалу як перехід нестійких ступенів інтервалу у стійкі. Здійснює розв'язання зб.2 у гармонічному мінорі.
9	Мелодичний мінор. Тональність fis-moll Спів fis-moll н,г,м; ступеневі блоки, головні тризвуки Визначення ладів на слух Імпровізація на інструменті (3 види мінору) Читання з аркушу Види мелізмі (мордент) Мелодичний диктант	1	Знає три види мінору: натуральний, гармонічний, мелодичний, тонову будову натурального мінору. «Експериментує» на інструменті з різними видами мінорного ладу на матеріалі запропонованої мелодії.

10 модуль 9 годин

10	Паралельні тональності. B-dur, g-moll Інтервал м.3 (вниз) Спів dur (натуральний, гармонічний) Читання з аркушу Мелодичний диктант	1	Розуміє поняття «паралельні тональності», визначає їх спільні та відмінні риси. Знає інтервальне співвідношення тонік паралельних тональностей. Записує мелодичний диктант в обсязі речення (4 такти), створює друге речення в паралельній тональності.
10	Секвенція як прийом музичного розвитку Паралельні тональності (повторення) (G-dur, e-moll) Вокальна і інструментальна мелодія. Правила їх запису Читання з аркушу Мелодичний диктант	1	Визначає секвенцію в нотному тексті: напрямок, крок секвенції (за допомогою викладача). Розпізнає секвенцію на слух. Співає та грає діатонічні секвенції в мажорі/мінорі, з рухом звуками тризвуку.

10	<p>Ритмічна група у розмірі 3/4</p> <p>Тональність A-dur</p> <p>Читання з листа Ритмічні вправи Ритмічний диктант</p>	1	<p>Сольфеджує з тактуванням мелодії з вивченими ритмічними групами , у розмірі 3/4.</p> <p>Супроводжує спів ритмічним акомпанементом.</p> <p>Записує ритмічний диктант з ритмічними групами , у розмірі 3/4 в обсязі 2-4*-х тактів</p>
10	<p>Музична форма – період. Види періодів (повторення)</p> <p>Імпровізація у формі періоду з використанням раніше вивчених ритмічних блоків</p> <p>Читання з аркушу Ритмічний диктант</p>	1	<p>Аналізує за нотним текстом структуру мелодії (кількість фраз, речень), визначає повтор, варіювання, секвенцію, контраст.</p>
10	<p>Інтервал терція на ступенях мажору мінору</p> <p>Побудувати та заспівати в.3, м.3у D-dur, G-dur</p> <p>Ритмічна група </p> <p>Жанри інструментальної мініатюри: скерцо, гумореска. Втілення гумору у музиці. Читання з аркушу Засоби виразності</p>	1	<p>Відтворює ритмічний рисунок з вивченими ритмічними групами. Виразно інтонує терції в мелодіях (в опанованих тональностях з попереднім аналізом ладових, метроритмічних та структурних особливостей) з використанням вивчених ритмічних груп і сполучень</p>
10	<p>Головні ступені ладу (I, IV, V)</p> <p>Інтервали на ступенях мінору натурального і гармонічного.</p> <p> (повторення)</p> <p>Ритмічна група Ритмічні вправи Побудувати і співати терції у e-moll, d-moll Читання з аркушу Ритмічні вправи Ритмічний диктант</p>	1	<p>Розрізняє головні (T, S, D) та інші (побічні) ступені ладу. Має уявлення про ладову функцію головних ступенів ладу.</p> <p>Розуміє кварто-квінтове співвідношення між тонікою – субдомінантою, тонікою – доміантою.</p>
10	<p>Контрольний урок</p> <p>Слуховий диктант Спів та запис вивчених гам, акордів та інтервалів. Проспівати один з вивчених музичних номерів</p>	1	<p>Вміння проявити творчість та використати набуті знання та навички під час виконання завдань на контрольному уроці.</p>
10	<p>Інтервал кварта на ступенях натурального мажору.</p>	1	<p>Знає інтервал кварта за ступеневою та</p>

	<p>Спів ч.4 у C-dur, D-dur Види мелізмів (Форшлаг, мордент) Проста двочастинна форма (AB) Читання з аркушу Слуховий диктант</p>		<p>тоною величиною у мажорі. Грає, називає звуки, розташовані по квартах, вгору та вниз. Сприймає висхідну ч. 4 (V –↑I) як інтонацію «заклику» у творах героїчного характеру.</p>
10	<p>Інтервал кварта на ступенях натурального мінору.</p> <p>Спів ч.4 у a-moll,d-moll Тричастинна форма (ABA) Визначення інтервалів на слух Читання з аркушу Мелодичний диктант</p>	1	<p>Знає інтервал кварта за ступеневою та тоною величиною у мінорі. Розуміє залежність форми музичного твору від кількості частин. Знає складові простих двочастинної та тричастинної форм. Розуміє репризу в тричастинній формі АВА (Da Capo) як частину форми.</p>

II семестр

Модуль	Тематичний план (зміст уроку)	Кількість годин	Результати навчання
11 модуль 11 годин			
11	Одноіменні тональності D-dur, d-moll Спів D-dur, d-moll, ступеневі блоки Ритмічна вправи Читання з аркушу Слуховий диктант	1	Розуміє поняття «Одноіменні тональності» (згідно з вимогами типової навчальної програми), тетраборди, повні тонічні тризвуки з різною послідовністю ступенів.
11	Інтервал квінта на ступенях мажору, мінору (ч.5, зм.5) Побудувати і співати ч.5, зм.5 у E-dur, e-moll Читання з аркушу Мелодичний диктант	1	Співає, грає, записує квінти на ступенях вивчених тональностей, визначає серед них тритони. Розрізняє на слух звучання чистої та зменшеної квінти.
11	Будова мажорного та мінорного тризвуку(повторення) Поєднання ритмічних груп Читання з аркушу Створення мелодії у формі періоду Жанр інструментальної мініатюри – етюд Ритмічний диктант	1	Знає інтервальну будову мажорного та мінорного тризвуків на прикладі тонічних тризвуків однойменних тональностей, назви звуків (тонів) тризвуку. Виразно сольфеджує та грає мелодії у вивчених тональностях з використанням вивчених ритмічних груп і сполучень
11	Інтервал секста за ступеневою та тоною величиною. Побудова секст від звуку Терція та секста на ступенях однойменних тональностей Повторення паралельних тональностей (G-dur, e-moll) Читання з аркушу Слуховий диктант	1	Знає інтервал сексту за ступеневою та тоною величиною. Співає/грає терції, сексти в однойменних тональностях, порівнює їх ладовий колорит.
11	Інтервал септима за ступеневою та тоною величиною Побудова септим від звуку Повторення паралельних тональностей (A-dur, fis-moll) Читання з аркушу	1	Знає інтервал септима за ступеневою та тоною величиною, їх виразні властивості. Грає/співає/записує

			септими. Визначає на слух септиму (у гармонічному викладі) як широкий дисонуючий інтервал.
11	<p>Обернення чистих інтервалів</p> <p>Спів з оберненням ч.1,ч.8,ч.4,ч.5 Визначення інтервалів на слух Читання з аркушу Ритмічні вправи Поняття « музична тема» Жанри інструментальної музики (повторення) Мелодичний диктант</p>	1	Розуміє поняття «обернення». Записує/грає/співає обернення простих інтервалів від звуку, підписує скороченими позначеннями. Визначає їх обернення в нотному тексті
11	<p>Транспозиція (повторення)</p> <p>Мелодична лінія. Мелодія вокального і інструментального типу (спільне та відмінності) Жанр вокальної мініатюри: романс, вокаліз (повторення) Поєднання вивчених ритмічних груп на прикладі жанру етюд. Читання з аркушу та транспозиція</p>	1	Має уявлення про відмінності мелодій вокального та інструментального типу на прикладах жанрів ліричної пісні та етюд. Визначає кульмінацію мелодичної лінії в зразках, що вивчаються. Відтворює її у виконанні. Знає жанри інструментальної та вокальної мініатюр.
11	<p>Головні тризвуки ладу в мажорі Побудова та спів T^5_3, S^5_3, D^5_3</p> <p>Ладова функція тризвуків</p> <p>Синкопа </p> <p>Читання з аркушу Слуховий диктант</p>	1	Знає головні тризвуки ладу. Має уявлення про ладову функцію головних ступенів та тризвуків (визначає тоніку як найстійкіший ступінь та доміанту як другу опору ладу).
11	<p>Головні тризвуки ладу в натуральному і гармонічному мінорі</p> <p>Побудова та спів $t^5_3, s^5_3, d^5_3, D^5_3$ Ладова функція тризвуків Читання з аркушу Мелізми(повторення) Слуховий диктант</p>	1	Грає/співає/записує тризвуки головних ступенів ладу у вивчених тональностях. Знає скорочені позначення головних тризвуків, користується у запису. Сольфеджує з тактуванням мелодії, що містять рух звуками головних тризвуків ладу
11	<p>Розмір 3/8(іт. нар. тан. Тарантела) Групування Двоголосся з одним утриманим голосом</p>	1	Розуміє групування, тактування у розмірі

	 <p>Синкопа Ритмічні вправи Читання з аркушу Ритмічний диктант</p>		3/8. Сольфеджує мелодії в розмірі 3/8 з тактуванням (зокрема, з синкопою)
--	---	--	---

12 модуль 8 годин			
12	Інтервали 1,2,3,4,5,6,7,8 у мажорі і мінорі. Спів інтервальних послідовностей в одноіменних тональностях (D-dur, d-moll) Визначення на слух інтервальних послідовностей Читання з аркушу Підбір другого голосу Італійське позначення темпів Слуховий диктант	1	Знає деякі основні італійські позначення темпу, характеру виконання, динаміки, перекладає музичну термінологію у творах. Може побудувати, записати та зіграти на інструменті інтервали
12	Тональність Es dur Спів гами, головні тризвуки Форма рондо у вокальній та інструментальній музиці Читання з аркушу Знаки скорочення нотного запису Мелодичний диктант	1	Знає, визначає в нотному тексті знаки скорочення нотного запису. Розуміє їх значення при виконанні твору. Розуміє поняття «рондо», знає основний принцип будови форми рондо.
12	Обернення тонічного тризвуку. Скорочені позначення тонічного тризвуку. Структура будови Ритмічні вправи Читання з аркушу Слуховий диктант	1	Розуміє поняття «обернення тризвуку», визначає тонічний секстакорд та тонічний квартсекстакорд як обернення тонічного тризвуку, знає їх скорочені позначення.
12	Ритмічна група Ритмічні вправи Повторення поняття «паралельні тональності» на прикладі вивчених Читання з аркушу Мелізми (повторення)	1	Розуміє поняття «пунктирний ритм». Відтворює ритмічні рисунки в розмірі 24 з ритмічною групою Знає види мелізмів, розпізнає їх умовні позначення в нотному тексті, розуміє принцип виконання.
12	Підсумкова контрольна робота Спів гамм, ступенів, акордів Спів номеру на пам'ять з гармонічним супроводом* Диктант	1	Учень вміє використати набуті знання та навички при вирішенні завдань як теоретичних так і виконавських (спів гра на інструменті)
12	Підсумкова контрольна робота Тести з теорії. Кросворди Ілюстрація створеної мелодії на інструменті	1	Учень вміє використати набуті знання та навички при вирішенні завдань як

			теоретичних так і творчих (створення мелодії)
12	<p>Тональність c moll Спів гами, головні тризвуки</p> <p>Ритмічна група (повторення) Читання з аркушу</p>	1	Знає структуру обернень тонічного тризвуку, розміщення основного тону акорду, визначає в.б, м.б як сполучення крайніх звуків обернень тризвуку.
12	<p>Розмір 3/8 (повторення) Повний функціональний зворот (T S D T) Побудова та спів $T^5_3 D_6 T^5_3 S^6_4 T^5_3$ у вивчених тональностях Читання з аркушу, підбір гармонічного супроводу Позначення характеру виконання (agitato, animato, alla marcia, cantabile, dolce)</p>	1	Розпізнає на слух повний функціональний зворот. Імпровізує мелодію на основі звороту (T S D T). Вміє підібрати та виконати гармонічний супровід до мелодії.

Робочий тематичний план

з навчальної дисципліни

«Музична грамота та практичне музикування»

для четвертого року навчання елементарного підрівня

(за 4-річною Освітньою програмою)

I семестр

Модуль	Тематичний план (зміст уроку)	Кількість годин	Результати навчання
13-й модуль, 8 годин			
13	<p>Повторення матеріалу 3-го класу Мажорні бемольні тональності з 1-3 ключовими знаками. Головні тризвуки. Транспозиція.</p> <p>Ритмічна група у розмірах 2/4, 3/4. Читання з листа . Усні мелодичні диктанти</p>	1	Знає будову мажорної гами, порядок бемолів. Інтонує/грає/записує мажорні бемольні гами, головні тризвуки. Транспонує мелодію(письмово). Сольфеджує з листа мелодію після попереднього аналізу. Відтворює ритмічний рисунок 4-е 16
13	<p>Мажорні дієзні тональності з 1-3 ключовими знаками Головні побічні ступені. Головні тризвуки. Обернення тонічного тризвуку. Спосіб тематичного розвитку – повтор. Читання з листа, визначення способу розвитку мелодії. Ритмічний диктант.</p>	1	Інтонує/грає/записує мажорні дієзні тональності, головні тризвуки, обернення T5/3. Визначає у нотному тексті, на слух повторність фраз. Сольфеджує з листа мелодію з тактуванням. Записує ритмічний диктант.
13	<p>Інтервал. Інтервали прима, секунда, терція, секста, октава. Ритмічні групи: Імпровізація музичного супровіду. Ритмічний диктант. Визначити інтервали у нотному тексті. Слуховий диктант. Читання з листа</p>	1	Знає ступеневу та тонову величину інтервалів(окрім кварта ,квінти, септими). Записує/грає/співає/визначає на слух інтервали у гармонічному та мелодичному звучанні. Відтворює ритмічні

			<p>рисунок. Записує ритмічний диктант. Сольфеджує з листа мелодію з попереднім аналізом.</p>
13	<p>Мінорні тональності з 1-3 ключовими знаками. 3 види мінору. Головні тризвуки у натуральному та гармонічному мінорі. Обернення тонічного тризвуку. Спосіб тематичного розвитку - секвенція. Спів мінорної гами 3х видів, головних тризвуків. читання з листа Усні мелодичні диктанти. Слуховий диктант.</p>	1	<p>Інтонує/грає/записує мінорні гами 3х видів, головні тризвуки, обернення тонічного тризвуку. Визначає секвенцію у нотному тексті, на слух. Визначає на слух вивчені інтервали, лади. Сольфеджує мелодію усного диктанту.</p>
13	<p>Паралельні ,однойменні тональності. Головні тризвуки у них. Автентичний зворот. Тоніка домінанта тоніка у мажорі, у мінорі натуральному та гармонічному. Розмір 3/8. Ритмічні вправи. Імпровізація мелодії на заданий ритм Ритмічний диктант. Співати гами однойменних тональностей , ступеневі послідовності у них, головні тризвуки. Читання з листа Гра автентичного звороту в однойменних тональностях.</p>	1	<p>Інтонує/грає однойменні гами одноіменних тональностей, у них-ступеневі послідовності, головні тризвуки. Сольфеджує мелодії в однойменних тональностях. Відтворює різні ритмічні рисунки, імпровізує, записує ритмічний диктант у розмірі 3/8. Розуміє автентичний гармонічний зворот, має уявлення про його ладову функцію. Грає автентичний зворот у вивчених тональностях</p>
13	<p>Ритмічна група Спосіб розвитку мелодії – варіювання. Інтервал секста на ступенях мажору мінору. Ритмічні вправи. Варіювання ритму в мелодії. Варіювання мелодії*. Читання з листа . Мелодичний диктант (4 такти).</p>	1	<p>Відтворює довгий пунктир ритмоскладами, ударними та шумовими інструментами. Записує ритмічний диктант з довгим пунктиром. Записує мелодичний диктант(4 такти). Здійснює варіювання ритму, мелодії*.</p>

			Сольфеджує мелодію з листа з попереднім аналізом. Записує сексти на ступенях мажору та мінору.
13	<p>Інтервал кварта на ступенях мажору натурального. Тритони. Збільшена кварта(IV) з розв'язанням*. Спів ч4 у мажорних тональностях., зб 4 з розв'язанням*. Записати у мажорі та співати інтервальну послідовність (з ч4,зб4)одноголосно та двоголосно. Слуховий диктант.</p>	1	<p>Записує/грає/співає ч4,зб4 з розв'язанням* у вивчених мажорних тональностях. Розуміє тритони як нестійкі інтервали, які потребують розв'язання. Записує/співає інтервальну послідовність у мажорі. Визначає на слух вивчені інтервали, лади.</p>
13	<p>Інтервал кварта на ступенях мінору гармонічного. Збільшена кварта(IV) з розв'язанням*. Спів ч4 у мінорних тональностях., зб 4 з розв'язанням*. Записати у мінорі гармонічному та співати інтервальну послідовність одноголосно та двоголосно. Читання з листа Усні мелодичні диктанти.</p>	1	<p>Записує/співає ч4,зб4 з розв'язанням* у вивчених мінорних тональностях. Записує/співає інтервальну послідовність у мінорі. Сольфеджує з тактуванням мелодії усних диктантів. Сольфеджує мелодію з листа після попереднього аналізу.</p>

14	<p>Ритм у розмірі 2/4. Інтервал терція у мажорі та мінорі. Ритмічні вправи у жанрі польки (ритмічний супровід). Читання з листа. Спів одно-та триголосно акордової послідовності у вивчених тональностях.* Гармонічний диктант*.</p>	1	<p>Відтворює короткий пунктир ритмоскладами, ударними та шумовими інструментами. Використовує короткий пунктир у ритмічному супроводі мелодії. Сольфеджує з тактуванням мелодію з листа. Визначає на слух акорди у послідовності (у мажорі).</p>
14	<p>Інтервал квінта на ступенях мажору натурального, зм.5(VII) з розв'язанням*. Спів, гра ч4 у вивчених тональностях, зм.5 з розв'язанням*. Записати, співати інтервальну послідовність зі зм.5 у мажорних тональностях. Читання з листа Слуховий диктант. Імпровізація мелодії на фоні тонічної квінти.</p>	1	<p>Записує/співає ч5, зм5 з розв'язанням* у вивчених мажорних тональностях. Співає інтервальну послідовність у мажорі. Імпровізує мелодії на фоні тонічної квінти. Визначає на слух, записує інтервали 1-6,8, лади.</p>
14	<p>Інтервал квінта на ступенях мінору, зм.5(VII#) з розв'язанням*. Записати, співати інтервальну послідовність зі зм.5 у мінорі гармонічному. Диктант мелодичний. Спів гармонічної послідовності у вивчених тональностях.</p>	1	<p>Записує/співає ч5, зм5 з розв'язанням* у вивчених мінорних тональностях. Записує мелодичний диктант. Співає гармонічну послідовність з вивченими акордами.</p>
14	<p>Плагальний зворот T S T. Тритони у мажорі та гармонічному мінорі. Спів інтервальних послідовностей з тритонами в однойменних тональностях. Слуховий диктант. Імпровізація ритмічного супроводу до мелодії.</p>	1	<p>Розуміє плагальний гармонічний зворот, має уявлення про його ладову функцію. Грає плагальний зворот у вивчених тональностях. Записує/співає/грає тритони з розв'язанням у мажорі та гармонічному мінорі. Імпровізує ритмічний супровід до мелодії.</p>
14	<p>Ритм у розмірі 3/4 (на прикладі мазурки). Ритмічні вправи.</p>	1	<p>Відтворює пунктирний ритм</p>

	<p>Імпровізація ритмічного супроводу у розмірі 3/4. Читання з листа. Спів інтервальних та акордових послідовностей в однойменних мажорі та гармонічному мінорі. Мелодичний диктант.</p>		<p>ритмоскладами. Імпровізує ритмічний супровід з коротким пунктиром (мазурка). Співає інтервальні та акордові послідовності в однойменних тональностях. Записує мелодичний диктант (з заповненням відсутніх тактів)</p>
14	<p>Ритмічна група у розмірах 2/4 та 3/4. Ритмічне варіювання мелодії з Підбір гармонічного супроводу (акомпанементу) до мелодії. Спів мажорних, мінорних гам від різних ступенів. Мелодичний диктант. Слуховий диктант. Читання з листа.</p>	1	<p>Здійснює ритмічне варіювання мелодії з у розмірах 2/4,3/4. Гармонізує знайомі мелодії за допомогою вивчених функціональних зворотів. Інтонує мажорні, мінорні гами від різних ступенів. Записує мелодичний, слуховий диктанти. Сольфеджує незнайому мелодію з тактуванням.</p>
14	<p>Контрольний урок. Тестові завдання . Інструментальне групування вокальної мелодії. Побудова інтервальних та акордових послідовностей. Мелодичний диктант. Слуховий диктант. Читання з листа.</p>	1	<p>Виконує завдання з музичної грамоти (письмово). Записує мелодичний диктант (4,8*тактів). Визначає на слух /записує вивчені інтервали, лади. Сольфеджує з листа мелодію з попереднім аналізом .</p>
14	<p>Повторення вивченого матеріалу. Спів, гра інтервалів, акордів у вивчених тональностях. Підбір акомпанементу до мелодії. Імпровізація ритмічного супроводу. Слуховий диктант. Мелодичний диктант-пазл.</p>	1	<p>Грає, співає інтервали, акорди у вивчених тональностях. Підбирає акомпанемент до мелодії. Імпровізує ритмічний супровід ударними та шумовими інструментами. Складає диктант-пазл.</p>

Модуль	Тематичний план (зміст уроку)	Кількість годин	Результати навчання
15 модуль, 10 годин			
15	Синкопа у розмірі 2/4 ритмічні вправи читання з листа Ритмічний диктант. Слуховий диктант.	1	Відтворює ритмічні сполучення з синкопами. Записує ритмічний, слуховий диктанти. Сольфеджує з листа мелодію з тактуванням.
15	Розмір 4/4. Синкопа Ритмічні вправи. Імпровізація ритмічного супроводу до мелодії з синкопою. Слуховий диктант. Мелодичний диктант.	1	Відтворює ритмічні сполучення з синкопами у розмірі 4/4. Імпровізує ритмічний супровід ударними та шумовими інструментами. Записує мелодичний диктант (з творчою складовою*). Записує слуховий диктант.
15	Ритм у розмірі 4/4(на прикладі маршу). Музичні темпи. ритмічні вправи читання з листа Слуховий диктант. Підбір акомпанементу до мелодії.	1	Відтворює ритмічні сполучення у розмірі 4/4 з як супровід до маршу. Визначає та правильно тлумачить у нотному тексті окремі італійські позначення темпів. Гармонізує вивчені мелодії за допомогою опанованих гармонічних зворотів. Визначає на слух/записує інтервали, акорди, лади.
15	Обернення інтервалів. Інтервал септима (м7,в7) від звуку. Спів м7,в7 від звуків. Спів інтервалів та їх обернень. Читання з листа Слуховий диктант. Усні мелодичні диктанти.	1	Здійснює обернення інтервалів (письмово, на інструменті, у співі). Записує/грає/співає м7,в7 від звуків. Сольфеджує з листа мелодії після попереднього аналізу. Сольфеджує з тактуванням мелодії диктантів.
15	Інтервал септима на ступенях мажору та мінору.	1	Записує/співає септими у

	<p>Розв'язання м7(на√ ступ.)2-ма способами. Побудова, спів м7,в7 в однойменних тональностях Визначення септим у нотному тексті. Читання з листа</p>		<p>натуральному мажорі та мінорі,м7 на√ ступ. розв'язує 2-ма способами. Визначає септими у нотному тексті. Сольфеджує мелодії з листа з тактуванням.</p>
15	<p>Септакорд. Види септакордів. Визначення у нотному тексті. Імпровізація мелодій на фортепіано з використанням септакордів. Ритмічний диктант. Мелодичний диктант.</p>	1	<p>Має уявлення про акорди терцієвої будови: тризвук, септакорд. Розуміє поняття «септакорд». Має уявлення про види септакордів. Записує ритмічний, мелодичний диктанти.</p>
15	<p>D7 у мажорі. Побудова, гра, спів у вивчених тональностях. Читання з листа Слуховий диктант. Усні мелодичні диктанти (з D7).</p>	1	<p>Знає D7 як септакорд, що розміщується на √ ступені натурального мажору та гармонічного мінору. Записує, грає, співає з розв'язанням, визначає у нотному тексті D7(у мажорі). Визначає на слух D7. Сольфеджує мелодії усних диктантів.</p>
15	<p>D7 у мінорі гармонічному. Побудова, гра, спів у вивчених тональностях. читання з листа Підбір акомпанементу до мелодії. Слуховий диктант.</p>	1	<p>Записує, грає, співає D7 з розв'язанням у мінорі. Визначає тональність D7 за нотним записом. Гармонізує мелодію з використанням головних тризвуків, обернень тонічного тризвуку та D7. Аналізує незнайому мелодію, сольфеджує її з листа.</p>
15	<p>Тріоль ритмічні вправи читання з листа Імпровізація мелодії з тріолями. Запис вивченої мелодії з пам'яті. Ритмічний диктант.</p>	1	<p>Відтворює ритмічні сполучення з тріолями у розмірах 2/4,3/4,4/4. Імпровізує мелодії з тріолями на інструменті. Записує ритмічний диктант з тріолями. Записує вивчену мелодію з пам'яті.</p>

15	<p>Тріоль, синкопа наприкладі гуцульської, молдавської, угорської танцювальної музики.</p> <p>Читання з листа. Гармонічний диктант. Усні мелодичні диктанти.</p>	1	<p>Відтворює метроритм під час сприйняття танцювальної музики(коломийка, гуцулка, жок тощо)відповідними рухами.</p> <p>Визначає на слух, записує послідовність з 3-4 акордів.</p> <p>Аналізує незнайому мелодію, сольфеджує її з тактуванням.</p> <p>Сольфеджує з тактуванням мелодії усних диктантів.</p>
----	---	---	--

16	<p>Принцип розвитку мелодії –контраст. Визначення у нотному тексті.</p> <p>Спів гами (тональність диктанту),ступеневих, гармонічних послідовностей. Мелодичний диктант (перша фраза). Імпровізація другої фрази до диктанту за принципом контрасту. Слуховий диктант.</p>	1	<p>Визначає на слух, у нотному тексті принцип тематичного розвитку-контраст. Як підготовка до мелодичного диктанту співає гаму, окремі ступені, акордові послідовності. Записує першу фразу диктанту, імпровізує другу фразу(грає на інструменті, сольфеджує та записує*)</p>
16	<p>Хроматизм. Види хроматизмів Знаки скороченого нотного письма (реприза, вольта тощо),визначення їх у нотному тексті.</p> <p>Визначення у нотному тексті видів хроматизмів. Імпровізація на інструменті мелодії з хроматизмами. Мелодичний диктант. Слуховий диктант.</p>	1	<p>Розуміє поняття «хроматизм». Визначає у нотному тексті види хроматизмів. Знає позначення деяких знаків скороченого письма. Записує мелодичний, слуховий диктант. Імпровізує на інструменті мелодії з використанням хроматизмів.</p>
16	<p>Варіаційна форма. Визначення на слух, у нотному тексті*.</p> <p>Спів інтервальної та гармонічної послідовності у мажорі та мінорі. Слуховий диктант. Запис вивченої мелодії з пам'яті. Підготовка до контрольного уроку з музичної грамоти.</p>	1	<p>Має уявлення про варіації як про музичну форму, знає її складові. Аналізує зразки варіаційної форми на прикладі творів з фаху. Співає у вивчених тональностях інтервальні, акордові послідовності(3-5 елементів). Записує з пам'яті вивчену мелодію.</p>
16	<p>Контрольний урок(робота з музичної грамоти).</p> <p>Тестові завдання. Побудувати мажорну, мінорну гами, інтервальну, акордову послідовність*. Визначити у мелодії: тональність, вид ладу, розмір, спосіб розвитку, інтервали або акорди . Визначити окремі інтервали, акорди. Вирішити математичні приклади.</p>	1	<p>Виконує завдання контрольної роботи (письмово).</p>

16	<p>Контрольний урок</p> <p>Слуховий диктант. Мелодичний диктант. Спів вивчених гам, ступеневих, акордових послідовностей. Читання з листа. Спів мелодії з власним акомпанементом або виконання пісні з нескладним акомпанементом на фортепіано (або іншому інструменті).</p>	1	<p>Записує мелодичний диктант (4-8 тактів) із використанням вивчених ладо-мелодичних інтонацій та ритмічних груп. Записує слуховий диктант (вивчені інтервали, акорди, лади). Сольфеджує з листа нескладну мелодію в тональностях з 1-2 ключовими знаками в розмірах 2/4, 3/4, 4/4 з попереднім аналізом. Виконує пісню з нескладним акомпанементом на фортепіано (або іншому інструменті) або співає мелодію з власним акомпанементом.</p>
16	<p>Чотири види тризвуків.</p> <p>Визначення на слух, Мелодичний диктант-ескіз. Створення відсутніх фрагментів гармонічного супроводу до вивченої мелодії.</p>	1	<p>Знає види тризвуків, їх інтервальну будову, скорочені позначення. Співає, грає, записує вивчені види тризвуків від заданого звуку. Записує диктант-ескіз. Створює відсутні фрагменти гармонічного супроводу до мелодії.</p>
16	<p>Інтервали та тризвуки від звуків-побудова, спів.</p> <p>Спів інтервальних ланцюжків. Читання з листа. Підбір мелодії по слуху. Підбір акомпанементу до мелодії.</p>	1	<p>Будує, співає вивчені інтервали, тризвуки від заданих звуків. Співає інтервальні ланцюжки. Підбирає нескладні мелодії по слуху. Гармонізує нескладні мелодії. Сольфеджує з тактуванням нескладні незнайомі мелодії.</p>
16	<p>Знаки спрощення нотного тексту (тремоло, глісандо тощо). Мелізми.</p> <p>Повторення навчального матеріалу. Ритмічна імпровізація. Жанрова імпровізація.</p>	1	<p>Знає назву, позначення деяких знаків спрощення нотного письма. Знає види мелізмів, розпізнає їх умовні позначення в нотному</p>

			тексті розуміє принцип виконання. Виконує жанрову, ритмічну імпровізацію.
--	--	--	---

7.Список рекомендованої літератури

Навчальна література:

1. Амлінська Р. Музичні ігри. Київ : Музична Україна, 1981. 62 с.
2. Афоніна О. Сольфеджіо для наймолодших. 1 клас : навч. посіб. Київ : Мелосвіт, 2006. 52 с.
3. Афоніна О. Сольфеджіо. 2 клас : навч. посіб. Київ : Мелосвіт, 2006. 64 с.
4. Афоніна О. Сольфеджіо. 3 клас: навч. посіб. Київ : Мелосвіт, 2006. 68 с.
5. Афоніна О. Сольфеджіо. 4 клас: навч. посіб. Київ : Мелосвіт, 2007. 60 с.
6. Барська З. Сольфеджіо на основі української народної пісні. Хрестоматія. Київ : Музична Україна, 2008. 160 с.
7. Бражнікова Л. Українська народна пісня на уроках сольфеджіо. Хрестоматія для мол. та середніх кл. муз. шк. Київ : Музична Україна, 2006. 160 с.
8. Буравчук А. Сольфеджіо. Навч. посіб. для почат. спеціалізованих мистец. навч. закл. (шкіл естет. виховання). Київ : Мелосвіт, 2015. 112 с.
9. Ганзіна Т. Правила з елементарної теорії музики. Київ : Мелосвіт, 2006. 76 с.
10. Дверій Р. Є. Музична грамота в малюнках : навч.-метод. посіб. для вчителів загальноосвіт. шкіл, муз. кер. дошк. навч. закл., кер. гуртків. Львів : ЛОППО, 2014. 50 с.
11. Дворяченко Є. І., Нечипоренко Т. П. Правила з сольфеджіо. Теоретичні знання : посіб. для дит. муз. шк. Бердичів, 2004. 76 с.
12. Демиденко М. В., Лозневий О. М. Сольфеджіо: пізнавай та створюй музику! 1 клас [Ноти] : Підручник для почат. спеціалізованих мистец. навч. закл. Чернігів : РВК «Деснянська правда», 2003. 108 с.
13. Єпімахова О. Сольфеджіо на основі української народної пісні : навч. посіб. для почат. спеціалізов. мистец. навч. закл. (шкіл естетичного виховання). Київ, 2013. 91 с.
14. Ігри дітей народів світу: посіб. для дітей дошк. та мол. шк. віку / переказ ігор А. І. Григорука ; упоряд. О. Г. Шекова. Київ : Музична Україна, 1983. 52 с.
15. Казак І. І. Амосова Н. В. Музична грамота: навч.-метод. посіб. із сольфеджіо та теорії музики для учнів 1 – 7 кл. дит. муз. шк. Рівне, 2007. 96 с.
16. Калініна В. В., Карпушенко І. В. Музичні кросворди : метод. посіб. для почат. спеціалізованих мистец. навч. закл. Харків, 2005. 29 с.
17. Мордань В. Коваль нот : музична казка з музикою К. Мяскова. Для мол. шк. віку. Київ : Музична Україна, 1971. 32 с.
18. Музична абетка: пісенник для дітей дошк. та мол. шк. віку. Муз. О. Франко, сл. М. Дзвінки. Львів : Сполом, 2019.
19. Павленко Т. Робочий зошит з сольфеджіо. 1 – 2 класи. Київ : Музична Україна, 2014. 32 с.
20. Павленко Т. Робочий зошит з сольфеджіо. 1 – 2 класи. Київ : Мелосвіт, 2008. 32 с.
21. Павленко Т. Робочий зошит з сольфеджіо. 3 – 4 класи. Київ : Мелосвіт, 2009. 44 с.
22. Павленко Т. Сольфеджіо на основі укр. народних пісень. Київ : Музична Україна, 2015. 112 с.
23. Павлюк Л. Сольфеджіо 1 клас: навч. посіб. комплексу навч.-метод. забезпечення предмета «Сольфеджіо» для муз. шк., муз. від-ня почат.

- спеціалізованого мистец. навч. закл. (школи естетичного виховання). 2015. 108 с. (+ диск).
24. Павлюк Л. Сольфеджіо 2 клас: Навч. посіб. комплексу навч.-метод. забезпечення предмета «Сольфеджіо» для муз. шк., муз. від-ня почат. спеціалізованого мистец. навч. закл. (школи естетичного виховання). 2016. 62 с. (ілюстроване видання, диск, робочий зошит).
 25. Павлюк Л. Л. Сольфеджіо для 0 класу ДМШ : навч. посіб. Київ : ВГЛ «Обрії», 2009.
 26. Писаревський А. Сольфеджіо для музичних шкіл в двох частинах. Одноголосся і багатоголосся. Київ : Держ. в-во образотворч. мистец. і муз. л-ри УРСР, 1963. 348 с.
 27. Подвала В. Створюймо музику! 1 – 2 класи. Київ : Музична Україна, 1990. 63 с.
 28. Портова Л., Войтенко О. Збірка мелодій для сольфеджування у 1 класі ДМШ та ДШМ. Харків, 2015. 26 с.
 29. Проваторова В. О. Сольфеджіо : навч. посіб. для учнів підготовчого та першого кл. ПСМНЗ. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2014. 72 с.
 30. Ромащенко В. Ф. Тексти для імпровізацій на уроках сольфеджіо в молодших класах музичних шкіл та дитячих шкіл мистецтв : метод. посіб. Київ, 1995. 33 с.
 31. Савчук Н., Матійце Л. Українська пісня на уроках сольфеджіо. Львів, 1995. 48 с.
 32. Смага А. До, ре, мі. Сольфеджіо у віршах і малюнках для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Ч. 1. Київ : Музична Україна, 1977. 126 с.
 33. Смага А. До, ре, мі. Сольфеджіо у віршах і малюнках для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Ч. 2. Київ : Музична Україна, 1986. 88 с.
 34. Смаглій Г. Сольфеджіо. Ч. 1. Харків : Ранок, 2015. 96 с.
 35. Смаглій Г. Сольфеджіо. Ч. 2. Харків : Ранок, 2015. 96 с.
 36. Смаглій Г. Сольфеджіо. Ч. 3. Харків : Ранок, 2015. 96 с.
 37. Смаглій Г. Сольфеджіо. Ч. 4. Харків : Ранок, 2015. 124 с.
 38. Татаурова Л. Сольфеджіо. Клас 1. Київ : Музична Україна, 2017. 72 с.
 39. Татаурова Л. Сольфеджіо. Клас 2. Київ : Музична Україна, 2017. 64 с.
 40. Татаурова Л. Сольфеджіо. Клас 3. Київ : Музична Україна, 2017. 68 с.
 41. Татаурова Л. Сольфеджіо. Клас 4. Київ : Музична Україна, 2017. 68 с.
 42. Ткаченко І. Є. Робочий зошит з сольфеджіо. 1 клас. Метод. посіб. Київ : ДАКККіМ, 2002. 36 с.
 43. Ткаченко І. Є. Робочий зошит з сольфеджіо. 2 клас. Метод. посіб. Київ : ДАКККіМ, 2003. 40 с.
 44. Ткаченко І. Є. Робочий зошит з сольфеджіо. 3 клас. Метод. посіб. Київ : ДАКККіМ, 2004. 52 с.
 45. Ткаченко І. Є. Робочий зошит з сольфеджіо. 4 клас. Метод. посіб. Київ : ДАКККіМ, 2005. 43 с.
 46. Флис В., Якуб'як Я. Сольфеджіо для 1 – 4 кл. ДМШ. Київ, 1987. 196 с.
 47. Череднеченко Л. Хрестоматія з сольфеджіо. Сольфеджіо для 3 класу на матеріалі укр. нар. пісень. Київ : Музична школа, 2017. Вип. 107. 56 с.

Нотна література:

1. Грайлик. Дитячий ігровий фольклор / упоряд. М. Пилипчак, 2017. Київ : Фондація «Вільні люди». 224 с.

2. Богачьова Н., Дудар П. Воскресеніє твоє поєм. Добірка авторських, народних пісень, віршів, фольклорних ігор, забав, присвячених Великодню. Серія «Святколо». Книга 1. Вінниця : «Розвиток», 2012. 88 с.
3. Був собі журавель / упоряд. А. Поливода ; ред. С. Зажитька. Київ : Музична Україна, 1993. 32 с.
4. Верховинець В. М. Весняночка: ігри з піснями для дітей дошк. і мол. шк. віку. Київ : Музична Україна, 1989. 343 с.
5. Вийди, вийди, Іванку / упоряд. М. Ткач, Н. Данилевська ; ред. С. Вишневського. Київ : Веселка, 1993. 40 с.
6. Вийди, вийди, сонечко: збірка українських народних пісень для дітей (в оброб. укл. композиторів)/ уклад. В. К. Турбовський. Київ : Музична Україна, 1975. 72 с.
7. Дитячий фольклор / упорядник Г. В. Довженко, К. М. Луганська. Київ : Наукова думка, 1984. 472 с.
8. Колесса Ф. Шкільний співаник (передрук 1925 р.) / загал. ред., післямов. та прим. С. Процика. Київ, 1991. 224 с.
9. Колядки і щедрівки / упорядник М. Глушко ; ред. В. Пономаренка. Київ : Музична Україна, 1991. 240 с.
10. Котилася торба: пісні для молодшого шкільного віку / упорядник В. Бойко. Київ : Веселка, 1990. 32 с.
11. Лисенко М. Молодощі. Збірка танків та веснянок. Збірка народних пісень : в хоровому розкладі / авторська передмова Т. П. Булат ; ред. А. Г. Любченко. Київ : Музична Україна, 1990. 142 с.
12. На добраніч, діти! : Вірші, казки та колискові пісні: Для дітей дошк. віку. Вип. 1. Київ : Муз. Україна, 1992. 52 с.
13. Нова радість стала / ред. Б. Антківа ; упоряд. І. Малкович. Київ : Веселка, 1991. 32 с.
14. Ой зібралась звірина : українські народні пісні-казки для дітей / упоряд. С. Стельмашук. Редакція Н. Петишкіна. Київ : Музична Україна, 1991. 193 с.
15. Павленко Т. Сольфеджіо на основі українських народних пісень [ноти]. Київ : Музична Україна, 2006. 112 с.
16. Пісні в картинках. Популярні пісні для дітей. Київ : Музична Україна, 1989. 23 с.
17. Полинула чечіточка [ноти] : укр. народ. пісні для дітей / упоряд. А. Р. Верещагіна. Київ : Музична Україна, 1991. 62 с.
18. Степовий Я. Пісні для дітей. Київ : Музична Україна, 2003. Вип. 1. 20 с.
19. Степовий Я. Українські народні пісні. Т. III. Київ : Мистецтво, 1965. 222 с.
20. Тохтамиш Г. 50 поспівок для малят [ноти] : Фольклорне сольфеджіоз вивчення простих інтервалів. Київ : Мелосвіт, 2015. 22 с.
21. Український дитячий фольклор / упоряд. і передмова В. Г. Бойко. Київ : Видво Академії Наук УРСР, 1962. 247 с.
22. Українські рухливі ігри для дітей 5 – 6 років: Метод. посібник для вихователів дошкільних закладів / уклад. А. Я. Вольчинський. Київ : ІЗМН, 1996. 96 с.
23. Фольклорна веселка : українські народні пісні для дітей дошкільного і молодшого віку. Пісенник. Випуск 1. / уклад. К. М. Луганська. Київ : Музична Україна, 1988. 150 с.
24. Ходить сонко по вулиці : пісенник / упоряд. О. Ю. Шевчук ; ред.

- Н. Петишкіна. Київ : Музична Україна, 1990. 156 с.
25. Чи я в лузі не калина була : українські народні алегоричні пісні : для середнього та старшого шкільного віку / упоряд. та примітки Т. Колотила ; вступ. ст. А. Добрянського. Київ : Веселка, 1991. 189 с.
 26. Щедрий вечір. Українські народні пісні : пісенник / упоряд. та передмова Н. Д. Якименко. Київ : Музична Україна, 1989. 199 с.
 27. Щедрик-ведрик [ноти] : дитячі колядки та щедрівки / упоряд. В. Г. Кукловська. Київ : Музична Україна, 1993. 64 с.
 28. Збірки українських народних пісень в обробках К. Квітки, М. Лисенка, М. Леонтовича, Л. Ревуцького, Я. Степового тощо.

Навчальний матеріал для диктантів

1. Дінкевич О. Г. Музичні диктанти. Одноголосся : для учнів ДМШ та ДШМ. Київ: Мелосвіт, 2013. 36 с.
2. Музичні диктанти. Одноголосся та двоголосся / Ю. Булгаков та ін. Київ : Мелосвіт, 2007. 156 с.
3. Одноголосні диктанти на основі популярних мелодій естрадної та джазової музики. Комплекс навч.-метод. забезпечення для муз. шк. (муз. від. почат. спеціалізованого мистец. навч. закл., шк. естетичного виховання) / упоряд. А. А. Бібко. Київ : ДМЦНЗКМ, 2006. 40 с.
4. Романець Д. Диктанти на матеріалі музики Миколи Лисенка. Київ, 2016. 76 с.

Науково-методична література:

1. Аєрова Ф. І. Практичні поради з методики викладання сольфеджіо. Видання друге. Київ : Музична Україна, 1974. 77 с.
2. Васильєва Л. Концентричний підхід до викладання музично-теоретичних дисциплін (на прикладі сольфеджіо). *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського*. Серія : Педагогічні науки. 2016. № 4. С. 316–320.
3. Ігрові форми розвитку музичних здібностей учнів молодшого віку на уроці сольфеджіо. Упр. культури і туризму Харк. обл. держ. адмін., обл. навч.-метод. центр підвищ. кваліфікації працівників культосвітніх закл. / уклад. Кочарян М. В. Харків : ОНМЦ, 2009. 35 с.
4. Методично-програмне забезпечення комплексу музично-історичних дисциплін: Слухання музики. Музична література. Українське музичне мистецтво. Світове музичне мистецтво / Назар Л. та ін; редактор-упоряд. Л. Назар. Київ : Мелосвіт, 2018. 354 с.
5. Медінцев В. Діалогічна інтерпретація музичної активності дитини : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : 19.00.07. Київ, 2005. 16 с.
6. Сольфеджіо для музичної школи, музичного відділення ПСМНЗ, ШЕВ : програма / автори-укладачі Г. А. Смаглі та ін. Київ, 2012. 146 с.
7. Середюк О. Соціальне виховання учнів засобами музики в школах нового типу (на прикладі школи мистецтв) : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 / Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань, 2003. 195 с.
8. Стецюк К. Розвиток музично-творчих здібностей учнів у навчально-

- виховному процесі мистецьких шкіл : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.07. Луганськ, 2005. 224 с.
9. Чурікова О. Виховання вокально-інтонаційної культури молодших школярів у процесі роботи над музичним образом : дис... канд. пед. наук : 13.00.01 / Луганський держ. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка. Луганськ, 2002, 213 с.
10. Ярошенко О. М. Використання психотехнічних прийомів у процесі вивчення дисципліни «сольфеджіо». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 14 : Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. праць. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. Вип. 22 (27), ч. 2. С. 83–88.